

Хр

Тадбиркорлар манфаатини кўзлаб

(8, 9-бетларда ўқинг).

Тадбиркорлик ривожига хизмат қилаётган имтиёзлар.....2, 4

Долзарб шарҳ.....3

БАНК АЖВОРОННОМАСИ

Банк ходимлари, ишбилармонлар ва тадбиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№ 43 (1014), 2015 йил 29 октябрь

www.banknews.uz

Кичик бизнес лойиҳаларини молиялаштиришда талаб ва таклиф тамойили

«Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик-тижорат банки томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш бўйича амалга оширилаётган ишларга бағишланган анжуман бўлиб ўтди.

Миллий матбуот марказида ташкил этилган тадбирда банк масъуллари мамлакатимизда Давлатимиз раҳбари бошчилигида соҳани ривожлантириш борасида олиб борилаётган ислохотлар мазмуни ва бунда мазкур банк иштирокини жорий йилнинг ўтган тўққиз ойлик натижалари асосида таҳлил қилди.

Унда таъкидланганидек, 2015 йилнинг 1 октябры ҳолатига «Қишлоқ қурилиш банк»нинг кредит қўйилмалари 3 522,1 млрд. сўмни ташкил этиб, унинг қарийб 98 фоизи узоқ муддатли кредитлардан иборатдир. Мазкур маблағларнинг 202,6 млрд. сўми саноатга, 193,4 млрд. сўми савдо ва умумий ов-

қатланишга, 115,2 млрд. сўми қурилиш ва транспортга, 97,3 млрд. сўми қишлоқ хўжалиги тармоқларига йўналтирилган бўлса, 2 729,7 млрд. сўми имтиёзли ипотека кредити сифатида ҳамда қолган қисми бошқа соҳаларни молиявий қўллаб-қувватлашга йўналтирилган.

(Давоми 4-бетда).

Инвесторлар форуми

Тошкентда 5-6 ноябрь кунлари Президентимизнинг фармойишига мувофиқ халқаро инвестиция форуми ўтказилади.

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда қулай инвестиция муҳитини яратиш бўйича кенг кўламли чора-тадбирлар амалга оширилмоқда, хусусий мулк устуворлигини таъминлайдиган мустаҳкам қонунчилик базаси ишлаб чиқилди, ўрта мулкдорлар синфини шакллантиришнинг муҳим омили сифатида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришнинг ишончли ҳуқуқий кафолатлари яратилди.

Жорий йилнинг биринчи ярмида мамла-

катимиз ялпи ички маҳсулоти 8,1 фоиз ўсди. Ушбу кўрсаткичлар асосини Президентимиз раҳнамолигида амалга оширилаётган пухта иқтисодий сиёсат ташкил этади. Бунинг самарасида Ўзбекистон саноати ривожланиб бораётган замонавий давлатга айланмоқда.

Айни пайтда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлидаги барча ҳов ва тўсиқларни бартараф этиш муҳим устувор вазифалар сирасига киради. Ушбу вазифаларнинг ҳал этилиши истиқболда иқтисодиётимизни янада юксалтириш ва мамлакатимиз тараққиётини таъминлаш, аҳоли ҳаёт даражаси ва сифатини оширишга хизмат қилади.

(Давоми 2-бетда).

Қайта молиялаш ставкаси ўзгаришсиз қолдирилди

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкасини йиллик 9 фоиз даражада сақлаб қолиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ушбу қарор инфляциянинг амалдаги ва кутилаётган даражаси ҳамда пул-кредит кўрсаткичларининг 2015 йилга белгиланган мақсадли параметрларидан келиб чиқиб қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Матбуот хизмати.

Ўзбекистон Республикасини 2015 йилнинг тўққиз ойида ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов томонидан Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 16 январда бўлиб ўтган мажлисида белгилаб берилган 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларини амалга ошириш бўйича қабул қилинган чора-тадбирлар жаҳон иқтисодий инқирози давом этаётган шароитда жорий йилнинг тўққиз ойи мобайнида мамлакатимизда мустаҳкам иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаш ва макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш имконини берди.

Шу йилнинг бошида қабул қилинган 2015 – 2019 йилларда иқтисодиётни янада ислоҳ қилиш, таркибий ўзгартириш ва диверсификациялаш дастурининг ижроси мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотларни ҳаётга муваффақиятли татбиқ этишда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда. Мазкур дастур хусусий мулкни ишончли ҳимоя қилиш, иқтисодиётда унинг улуши ва аҳамиятини ошириш, замонавий корпоратив бошқарув усулларини жорий этиш, ишлаб чиқаришни модернизация ва диверсификация қилиш, тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш, муҳандислик-коммуникация ва йўл-транспорт инфратузилмасини ривожлантириш, иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳада энергия истеъмоли ҳажмини камайтириш ҳамда энергия тежайдиган технологияларни жорий этишга қаратилган еттига ўзaro боғлиқ стратегик дастурий ҳужжатни ўз ичига олган.

(Давоми 5-бетда).

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН КУРСИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2015 йил 27 октябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйдаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	1943,78	1 Канада доллари	2036,00	1 Норвегия кронаси	320,12	1 евро	3030,23
1 Англия фунт стерлинги	4106,87	1 Хитой юани	421,57	1 Польша злотийси	695,70	10 Жанубий Корея вони	23,67
1 Дания кронаси	396,23	1 Қувайт динори	8856,46	1 Сингапур доллари	1920,50	10 Япония иенаси	221,14
1 БАА дирҳами	729,20	1 Россия рубли	43,24	1 СДР	3749,92	*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.	
1 АҚШ доллари	2677,75	1 Украина гривнаси	118,62	1 Туркия лираси	923,46		
1 Миср фунти	333,47	100 Ливан фунти	177,85	1 Швеция кронаси	315,64		
1 Исландия кронаси	20,83	1 Малайзия ринггити	629,61	1 Швейцария франки	2744,44		

Айрим хорижий валюталарнинг ўтган ҳафтага солиштирма кўрсаткичи:

1 USD ▲ 2677,75 – (2663,45)

1 EUR ▼ 3030,23 – (3039,59)

1 GBP ▼ 4106,87 – (4112,10)

10 JPY ▼ 221,14 – (223,09)

ISLOHOTLAR YO'LIDA

Тадбиркорлик ривожига хизмат қилаётган имтиёзлар

Давлат солиқ қўмитаси томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 4 августдаги «Мамлакатимиз ҳаётидаги муҳим аҳамиятга молик масалалар бўйича ўтказиладиган матбуот анжуманларининг ягона режаси» ижросини таъминлаш юзасидан «Тадбиркорликни ривожлантириш борасидаги тўсиқларни бартараф этиш ҳамда солиқ тўловчиларга яратилаётган қулай шарт-шароитлар» мавзусига бағишланган видеосеминар ташкил этилди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлари, Олий ҳўжалик суди, Марказий банк, Бош прокуратура, вазирлик ва идоралар ҳамда Тошкент шаҳри ва ҳудудларда фаолият юритаётган тадбиркорлик субъектлари вакиллари иштирок этди.

Шунингдек, республикаимизнинг вилоят солиқ бошқармалари билан тўғридан-тўғри видео-мулоқот ўрнатилиб, у ердаги тадбиркорлик субъектларини қийнаётган саволларга батафсил жавоблар қайтарилди. Видеосеминарда республикаимиз бўйича жами 600 дан ортиқ тадбиркорлик субъектлари вакиллари қатнашди.

Семинар тадбиркорлик субъектлари учун яратилаётган қулай шарт-шароитлар, қонун ҳужжатларига асосан берилган солиқ имтиёзлари ва преференцияларни кенг жамоатчиликка етказиш, шунингдек, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолиятида учрайдиган айрим муаммолар масалалар ечими юзасидан фикр алмашиш мақсадида ташкил қилинди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси раиси Илҳом Абдуллаев, Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси раиси Ботир Парпиев, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси раиси Алишер Шайхов ва бошқалар сўзга чиқиб, мамлакатимизда солиқ юкини йилдан-йилга пасайтириш билан бирга қулай ишбилармонлик муҳитини шакллантириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлидаги ортиқча бюрократик тўсиқ ва ғовларни бартараф этиш борасида тизимли ишлар амалга оширилаётганини таъкидлаб ўтдилар. Бунга биргина 2012-2014 йилларда хусусий мулк мавқеини ошириш ва уни ҳимоя қилиш, бизнес юритиш шартларини янада яхшилашга қаратилган 15 дан ортиқ қонун ва бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилингани ёрқин мисолдир.

Шунингдек, ушбу соҳада ислохотларни кенгайтириш ва давом эттириш учун мамлакатимиз Президентининг 2015 йил 15 майдаги «Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-4725-сонли Фармони қабул қилинди.

Мазкур фармон билан текширишларни тартибга солиш ва тадбиркорлик фаолиятига асоссиз аралашувларни чеклашга қаратилган қатор тадбирлар белгиланди. Адолатлилик принципини таъминлаш мақсадида ҳуқуқни муҳофа-

за қилувчи органлар томонидан қўзғатилган жиноий ишлар бўйича ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятидаги текширишларда адвокатнинг мажбурий иштирок этишининг таъминланиши текшириш жараёнида тадбиркорлар ҳуқуқларини ишончли ҳимоя қилишга кафолат яратади.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 184-моддасида назарда тутилган жиноятни (солиқ ёки бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бўйинтовлаш) илк маротаба содир этиб, жиноят аниқлангандан кейин 30 кун давомида давлатга етказилган зарарни тўлиқ қоплаган, пеня ва бошқа молиявий жарима турларини тўлаган шахсга

нисбатан жиноий иш қўзғатилмаслиги ва у жавобгарликдан озод қилиниши белгилаб қўйилди.

Шу билан бирга, фармон билан 2015 йилнинг 1 июлидан бошлаб якка тартибдаги тадбиркорларга, фаолият туридан келиб чиққан ҳолда, ҳар бир ёлланган ишчи учун энг кам ойлик иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида суғурта бадали ва 30 фоизи миқдорида қатъий белгиланган солиқ тўлаш шарти билан бир нафардан уч нафаргача ишчи ёллаш ҳуқуқи берилди.

Хусусан, якка тартибдаги тадбиркорлар касб-ҳунар коллежи битирувчиларини ишга ёллаган ҳолатда коллежни битиргандан бошлаб ўн икки ой мобайнида ёлланма ишчилар учун белгиланган солиқдан озод этилиши белгиланди.

Мазкур янгиликнинг амалиётда ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 31 июлдаги «Хусусий тадбиркорлар томонидан ходимларни ёллаган ҳолда тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш тартиби тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида»ги 219-сонли қарори қабул қилинди.

Фармон билан давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат бошқаруви органлари ва тижорат банклари томонидан кўрсатиладиган барча хизматлар учун электрон рақамли имзо берилиши Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг электрон рақамли имзолар калитларини рўйхатга олиш ягона маркази томонидан амалга ошириш тартиби жорий этилди.

(Давоми 4-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИНING
ҚАРОРИ

Ҳўжалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисобварақларидан пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги Йўриқноманинг 11-бандига қўшимча киритиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида
2015 йил 8 октябрь куни 2342-4-сон билан
давлат рўйхатидан ўтказилди.

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги ва 2015 йил 20 августдаги ЎРҚ-391-сон «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонунларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви, Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви, Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг 2011 йил 12 декабрдаги 35/4, 82 ва 2011-41-сонли қарори (рўйхат рақами 2342, 2012 йил 15 март) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2012 й., 11-сон, 127-модда) билан тасдиқланган Ҳўжалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисобварақларидан пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги Йўриқноманинг 11-банди еттинчи хатбошиси «имзоланган ва думалоқ муҳр» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

2. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки раиси
Тошкент ш.,
2015 йил 2 октябрь,
321-В-4-сон

Ф. МУЛЛАЖОНОВ

Ўзбекистон Республикаси
Молия вазири
Тошкент ш.,
2015 йил 2 октябрь,
85-сон

Р. АЗИМОВ

Ўзбекистон Республикаси
Давлат солиқ қўмитаси раиси
Тошкент ш.,
2015 йил 2 октябрь,
2015-30-сон

Б. ПАРПИЕВ

Инвесторлар форуми

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Давлатимиз раҳбарининг шу йил 28 апрелдаги «Иқтисодиётда хусусий мулкнинг улуши ва аҳамиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори доирасида ишлаб чиқилган 2015-2016 йилларда давлат мулкни хусусийлаштириш бўйича дастур бу борада алоҳида аҳамиятга эга. Мазкур ҳужжатга мувофиқ икки йил давомида реал иқтисодиёт тармоқ ва соҳаларида давлат иштирокини камайтириш, 1247 корхона ва объектни хусусий мулкка ўтказиш кўзда тутилган.

Ушбу дастурни амалга ошириш учун мазкур жараёнга хорижий инвесторларни жалб қилишга алоҳида эътибор берилмоқда. Улар учун мамлакатимизда қулай инвестиция муҳити, имтиёз ва преференциялар тизими яратилган. Иқтисодиётимизга киритилаётган хорижий инвестициялар ҳажми йил сайин ортиб бораётгани ҳам бунинг тасдиғидир.

Мамлакатимизнинг иқтисодий ва инвестиция салоҳиятини,

2015-2016 йилларда давлат мулкни хусусийлаштириш бўйича дастурга киритилган етакчи корхоналарни тақдим этиш ва уларни ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ҳамда технологик таъминлашга қодир стратегик хорижий инвесторларга сотиш, шунингдек, ички ҳамда ташқи бозорда рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ташкил қилиш, замонавий корпоратив бошқарув услубларини жорий этиш мақсадида Тошкентда халқаро инвестиция форуми ўтказилади.

Унда етакчи халқаро ташкилотлар, хорижий инвестиция компаниялари, жамғармалар, агентликлар, йирик трансмиллий компаниялар вакиллари қатнашади.

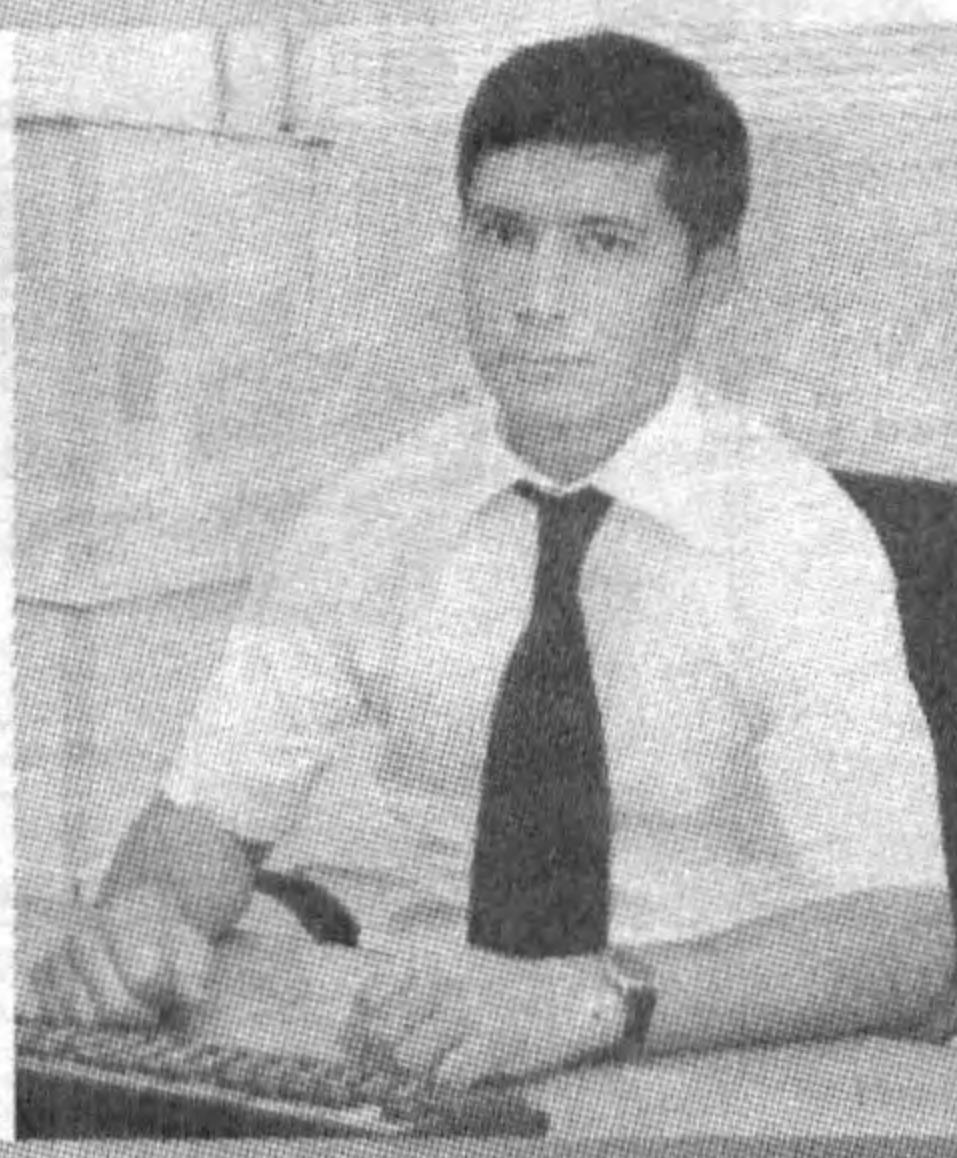
Мухтасар айтганда, мазкур халқаро анжуман чет эллик инвесторларга ўзаро манфаатли ишбилармонлик алоқаларини йўлга қўйиш, Ўзбекистоннинг истиқболли ва жадал ривожланиб бораётган бозорида янги имкониятлар яратиш имконини беради.

ЎзА.

DOLZARB SHARH

Марказий банкнинг «Ўзбекистон Республикаси банкларида депозит операцияларини амалга ошириш тартиби тўғрисида»ги Йўриқномасига шарҳ

Анвар МИРЗАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Марказий банкнинг
Кредит ташкилотларини
лицензиялаш ва тартибга
солиш департаменти
бошқарма бошлиғи.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2015 йил 22 июлдаги 19/11-сонли қарори билан тасдиқланган «Ўзбекистон Республикаси банкларида депозит операцияларини амалга ошириш тартиби тўғрисида»ги Йўриқнома 2015 йил 26 августда 2711-сон билан Адлия вазирлигидан рўйхатдан ўтди.

Мазкур Йўриқнома «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»-ги, «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонунлар ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 6 майдаги «Тижорат банкларининг молиявий барқарорлигини янада ошириш ва уларнинг ресурс базасини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-2344-сонли Қарорига мувофиқ, банклар томонидан миллий ва чет эл валютасида депозитларни жалб қилиш, қайтариш, фоизлар ҳисоблаш ва тўлаш билан боғлиқ операцияларни бажариш ва назорат қилишни такомиллаштириш мақсадида ишлаб чиқилган.

Йўриқномада тижорат банклари учун омонатни қабул қилиш, жумладан, талаб қилиб олингунча сақланган ҳамда муддатли омонат турларига кенгрок шарҳ бе-

рилган, омонатни қабул қилишдаги бир қатор ҳужжатлаштириш ишлари такомиллаштирилган.

Ушбу Йўриқноманинг янги таҳрири **қуйидаги асосий ва муҳим ўзгаришларни ўз ичига олади:**

– омонат бўлинмаси ва омонат кассалари кунлик ҳужжатларининг тўғри расмийлаштирилишини кўшимча равишда текширувдан ўтказиш мақсадида **Якуний назорат хизматини** жорий этиш;

– узоқ вақт мобайнида талаб қилинмаётган омонатлар бўйича назоратни кучайтириш ва улар билан ишлашни соддалаштириш мақсадида омонатларга «ҳаракатсиз омонатлар» макomini бериш муддатини **3 йилдан 1 йилгача тушириш;**

– хавфсизлик ва қулайлик нуқтаи назаридан «ҳаракатсиз омонатлар» ҳисобварақлари бўйича операциялар бажарилмаслиги учун омонатчи келгунга қадар дастурда омонат бўлинмаси томонидан уларга **тақиқ қўйиш;**

– банклардаги мавжуд ноаниқликларни камайтириш, шу жумладан, бухгалтерия ҳисобварақлари режасига амал қилинишини таъминлаш мақсадида омонат маблағларини банк балансига қирим қилишда 29801 –

«Мижозлар билан ҳисоб-китоблар» ва 29896 – «Бошқа мажбуриятлар» ҳисоб рақамларидан **транзит сифатида фойдаланишни қатъиян тақиқлаш;**

– омонатчиларнинг банкларга бўлган ишончини янада ошириш, муддатли ва жамғарма омонат ҳисобварақларида омонат маблағларининг бут сақланишини таъминлаш мақсадида ҳар бир тижорат банки веб-сайтида **«Шахсий кабинет» хизматини ташкил этиш.** Агар ташкил этилган бўлса, унинг ишлашини талаб даражасига етказиш;

– омонат операцияларини такомиллаштириш ва омонатчиларга қулайлик яратиш мақсадида банклар томонидан **электрон омонат пластик карталарининг жорий этилишига** рухсат бериш;

– «Банк сири тўғрисида»ги Қонун талабларига риоя этган ҳолда банкдаги **аҳоли омонатлари қолдиқлари инвентаризациясини «SMS-банкнинг» дастуридан фойдаланиб ўтказишга рухсат бериш;**

Бунда банклар Марказий банкка текширув ўтказилганлигини лозим даражада тасдиқловчи маълумотларни тақдим этишлари шарт бўлади.

«Ўзбекистон Республикасида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тўғрисида»ги Низомнинг (рўйхат рақами 2465, 03.06.2013 й.) 25-бандида банклар томонидан жисмоний шахсларнинг маблағларини нақд пулсиз шаклда ўтказишда мемориал ордерлардан фойдаланилиши белгиланган.

Шу боисдан, иш жараёнида расмийлаштириладиган ҳужжатларни камайтириш мақсадида **нақд пулсиз ки-**

рим ордерини (Йўриқноманинг 8-илоvasи) ва **Нақд пулсиз чиқим ордерини** (Йўриқноманинг 9-илоvasи) амалиётдан чиқариш;

– кун давомида ишлатилган қатъий ҳисобда турувчи бланкалар ишлатилишини назоратга олиш мақсадида **«Кун давомида ишлатилган қатъий ҳисобда турувчи бланкаларнинг ишлатилишини назоратга олиш» жадвалларини** жорий қилиш;

– омонат амалиётларини такомиллаштириш мақсадида омонат дафтарчаларини ҳам унда кўрсатилган шахслар шахсан имзо қўйиши шарт билан **компьютернинг тегишли дастури орқали тўлдирилишига рухсат бериш,** илгари омонат дафтарчаси бундан мустасно эди;

– омонат амалиётларини такомиллаштириш мақсадида муддатли ва жамғарма омонатлар муддати тугагандан сўнг, уларнинг муддати узайтирилган ҳолларда, мазкур омонатлар учун янги ҳисобварақлар очмасдан **омонат ҳисобини аввал очилган ҳисобварақда давом эттирилишига рухсат бериш;**

– омонат амалиётларини такомиллаштириш мақсадида шартномада кўрсатилган муддат тугагандан кейин ёки шартнома шартларида бошқа шартлар кўзда тутилмаган бўлса, муддатли ва жамғарма омонат маблағларини бошқа омонат ҳисобварақларига **омонатчи ёки унинг ишончли вакилининг иштирокисиз ўтказишни тақиқлаш;**

– омонат амалиётларини такомиллаштириш ва хавфсизлик нуқтаи назаридан шахсий ҳисобварақ варақча-

сида омонат ва фоизларнинг ҳаракати бўйича барча ёзувларни **назоратчи ва омонатчи имзоси билан тасдиқлаш шартини жорий қилиш;**

– омонат амалиётларини такомиллаштириш мақсадида омонатчи муддати тугаган, муддатли омонатини айнан шу омонатга қайтадан қўйиш (муддатини узайтириш) истагини билдирса, банк кассасида **чиқим ва қайта қирим амаллари бажарилмасдан,** омонат суммаси ва унга ҳисобланган фоизлари (омонатчи фоизларни ҳам омонат суммасига қўшмоқчи бўлса) билан бирга айнан шу ёки бошқа турдаги омонатга янги омонат дафтарчаси расмийлаштирилмасдан ва янги ҳисобварақ очилмасдан **расмийлаштирилишига рухсат бериш;**

– омонатчиларга қулайлик яратиш мақсадида янги омонат дафтарчаси «омонат дафтарчаси йўқолганлиги ҳақида» ариза тақдим этилгандан сўнг, **беш иш куни ўрнига уч банк иш куни мобайнида берилишини кiritиш белгиланди.**

Шу билан бирга, юридик шахслар банк билан тузилган умумий шартномалар асосида бир ёки бир нечта жисмоний шахсларнинг шахсий ҳисобварақларига қонунда белгиланган тўловларни (иш ҳақи, унга тенглаштирилган тўловлар ва бошқалар) ўтказиши мумкинлиги белгиланган.

Қайд этиш лозимки, мазкур Йўриқноманинг янги таҳрири аҳолининг банк хизматларига бўлган талабини қондириш ва ишончи ортини билан бир қаторда омонат маблағларининг бут сақланишида муҳим ўрин тутди.

Банкларнинг қимматли қоғозлари юқори инвестицион жозибадорлик касб этмоқда

Тижорат банкларининг қимматли қоғозлар бозоридаги фаоллиги мамлакатимиз иқтисодиётининг барқарорлигини таъминлаш ва янада ўсишида, хусусан, фонд бозорининг ривожланишида муҳим ўрин тутмоқда.

«Тошкент» республика фонд биржаси фаолиятининг жорий йил тўққиз ойлик савдо айланмаси таҳлили тижорат банкларининг қимматли қоғозлари юқори инвестицион жозибадорлик касб этганини кўрсатди, деди «Тошкент» РФБ Таҳлилий хизмати бошлиғи Уктам Очилов.

Унинг сўзларига кўра, жорий йилнинг 9 ойи давомида тижорат банкларининг фонд биржаси умумий савдо айланмасидаги улуши 84,5 фоизни ёки 96,0 млрд. сўмни ташкил этди. Ушбу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврида 86,2 фоизни ёки 51,9 млрд. сўмни ташкил этган эди. Ў.Очиловнинг қайд этишича, ўтган

даврдан банклар акцияларининг асосий қисми, яъни 76,9 фоизи (73,9 млрд. сўм) иккиламчи бозорда сотилган. Шундан 3,5 млрд. сўмлиги «Ипак йўли банк» АИТБ, «Трастбанк» ХАТБ

Тижорат банкларининг фонд биржаси умумий савдо айланмасидаги улуши 84,5 фоизни ёки 96,0 млрд. сўмни ташкил этди. Ушбу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврида 86,2 фоизни ёки 51,9 млрд. сўмни ташкил этган эди.

ва АТ «Алоқабанк»нинг корпоратив облигациялари билан тузилган битимлардир.

«Йил бошидан буён биржа котиловкаш варағининг «А» тоифасига

кирувчи «Ипотека-банк» АТИБнинг 43 млрд. сўмлик (иккиламчи бозор умумий ҳажмининг 51,1 фоизи), «Asia Alliance Bank» АТБнинг 12,6 млрд. сўмлик (14,8 фоиз), «InFinBank» АТБнинг 6,2 млрд. сўмлик (7,4 фоиз) акциялари билан иккиламчи фонд бозорида йирик савдо битимлари тузилди, – деди биржа таҳлилчиси. – Фонд биржасининг бирламчи бозор умумий савдо айланмасида

эса тижорат банкларининг улуши 76,7 фоизни ташкил қилди. Жорий йилнинг ўтган тўққиз ойи мобайнида «Тошкент» республика фонд биржаси орқали 5 та тижорат банкнинг

22,1 млрд. сўмлик қўшимча чиқарилган акциялари жойлаштирилди».

«Таъкидлаш лозимки, – деб қўшимча қилди Ў.Очилов, – фонд биржаси савдоларида инвестор сифатида жисмоний ва юридик шахсларнинг тижорат банклари қимматли қоғозларига бўлган қизиқиши ва ишончи доимий равишда ошиб бормоқда. Хусусан, ўтган тўққиз ой давомида биржа савдолари орқали жисмоний шахслар инвестицияларининг 93,4 фоизи, юридик шахслар инвестицияларининг эса 82,8 фоизи тижорат банклари қимматли қоғозларига йўналтирилди».

Унинг тасдиқлашича, тижорат банклари акциялари листинг компанияларининг тармоқ тузилмалари бўйича ҳам устунлик мавқеини сақлаб келмоқда. Ўтган тўққиз ой давомида листинг компаниялари қимматли қоғозлари билан тузилган биржа битимларининг асосий қисми, яъни 85,1 фоизи ёки 95,9 млрд. сўмлик қисми айнан тижорат банклари ҳиссасига тўғри келади.

Камол НУРИЕВ.

BIZNES JARAYONLAR

Кичик бизнес лойиҳаларини молиялаштиришда талаб ва таклиф тамойили

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

– Ҳисобот даврида кичик бизнес субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида банкнинг ўз маблағлари ҳисобидан ажратилган кредитлар 490,3 млрд. сўмни, шу жумладан, кўрсатилган микрокредит хизматлари салмоғи 135,9 млрд. сўмни ташкил қилди, – дейди «Қишлоқ қурилиш банк» АТБ Кредитлаш ва инвестицион фаолиятни мувофиқлаштириш департаменти бошлиги ўринбосари Камол Турдиев. – Шу ўринда таъкидлаш жоиз, банкимиз томонидан мазкур соҳага доир лойиҳаларни молиялаштиришда минтақалардаги талаб ва таклиф тамойилларига алоҳида эътибор қаратилади. Яъни, хизмат кўрсатиш нуқталари кам бўлган ҳудудда ана шундай бизнес-режаларни ва, аксинча ишлаб чиқариш имконияти кенг (ёки талаб юқори) бўлган жойларда соҳанинг ушбу турини аввалроқ ишга туширишга молиявий қўмаклашади.

Хусусан, «Қишлоқ қурилиш банк»нинг кредит ресурслари озик-овқат ва ноозик-овқат истеъмол товарлари иш-

лаб чиқаришни кенгайтиришга (195,3 млрд. сўм), аёллар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлашга (61,3 млрд. сўм), касб-хунар коллежлари битирувчиларини соҳага жалб қилишга (15,7 млрд. сўм), хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантириш (149,6 млрд. сўм) ҳамда оилавий тадбиркорлик ва касаначиликка (23,6 млрд. сўм) ажратилди.

Шунингдек, банк ёш оилаларга моддий ва маънавий мадад бўлиб, 7,3 млрд. сўмлик микрокредит хизматларини кўрсатди, 3,5 млрд. сўм миқдорида истеъмол кредитлари ҳамда 46,4 млрд. сўм ҳажмида имтиёзли ипотека кредитларини тақдим этди. Олий ўқув юртларида контракт асосида таҳсил олаётган талабалар учун эса 4,6 млрд. сўм миқдорида таълим кредитлари йўналтирилди.

Анжуманда «Қишлоқ қурилиш банк»нинг мамлакатимиз инвестицион жараёнларидаги иштирокига ҳам алоҳида тўхталинди. «Навоий» ЭИИЗ, «Жиззах» МИЗ ва «Ангрен» МИЗ ҳудудларида кичик бизнес субъектларининг йирик лойиҳаларини молиялаштираётгани мисоллар асосида

қайд этилиб, муассасанинг ушбу йўналишда олиб борган ишлари натижасида ҳисобот даврида иқтисодий имтиёзга йўналтирилган инвестициялари ҳажми 1 247,3 млрд. сўмга етгани маълум қилинди. Мазкур маблағларнинг 384,8 млрд. сўмдан ортиғи иқтисодийнинг реал сектори корхоналари фаолиятини кенгайтириш, техник ва технологик жиҳатдан модернизациялаш ҳамда замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлашга ажратилди.

Республика ҳудудларини 2013-2015 йилларда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурига мувофиқ эса, банк томонидан жорий йилнинг 9 ойи давомида жами 813 та лойиҳага 71,8 млрд. сўмлик кредитлар ажрати-

либ, пировардида 6 482 та янги иш ўрни яратилди.

Тадбирда «Қишлоқ қурилиш банк»нинг стратегик фаолияти бўлган – аҳолини замонавий уй-жой билан таъминлаш борасидаги чора-тадбирлар ҳам журналистлар эътиборидан четда қолмади. Президентимизнинг 2014 йил 6 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарорига биноан Вазирлар Маҳкамасининг тегишли дастурларига асосан 2014-2015 йилларда ёшлар учун кўп қаватли «Камолот» уйлари қурилиши бўйича Қашқадарё ва Самарқанд вилоятларида қуриладиган уйлاردан 6 таси маз-

кур банк томонидан молиялаштирилиши белгиланган бўлиб, банк томонидан ушбу йўналишда 24,6 млрд. сўм миқдорида имтиёзли кредитлар ажратилгани таъкидланди.

Банк кредитлари ҳисоби-га Қашқадарё вилоятида 3 та 160 хонадонли ва Самарқанд вилоятида 3 та 192 хонадонли кўп қаватли «Камолот» уйлари қуриб битказилиб, улар бугунги кунгача 321 та ёш оилага Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 8 сентябрдаги «Мамлакатнинг ижтимоий ҳаётида фаол қатнашаётган ёш оилаларни уй-жой билан таъминлашни янада қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига асосан имтиёзли ипотека кредити (27,9 млрд. сўм миқдорида) асосида тақдим этилди.

Шунингдек, айти пайтда Қашқадарё ва Самарқанд вилоятларида ана шундай уйлarning яна 6 тасида қурилиш ишлари давом этмоқда. «Қишлоқ қурилиш банк» мазкур уйлар учун пудрат ташкилотларига 3,4 млрд. сўм миқдорида кредит маблағлари ажратган.

Назира МАВЛОНОВА.

Тадбиркорлик ривожига хизмат қилаётган имтиёзлар

(Давоми. Бошланиши 2-бетда).

Президентимиз фармонларида белгиланган меъёрларнинг ҳуқуқий асосларини таъминлаш мақсадида жорий йил 20 август куни «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш

доирасида тушунтириши, шунингдек, уларнинг қўлланилишини таъминлаши шартлиги белгилаб қўйилди.

Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига киритилган ўзгартиришларда тадбиркорлик фаолиятини тартибга соладиган жавобгарлик чораларини либераллаштириш масалаларига кенг эътибор қаратилди.

йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун қабул қилинди.

Мазкур қонун билан давлат органлари, уларнинг мансабдор шахслари қонун ҳужжатларида берилган имтиёзлар ва преференцияларни қўллаш тартибини ўз ваколатлари

– Корхонамизнинг асосий фаолияти чой маҳсулотларини қайта ишлаб, уни қадоқлашга ихтисослашган, – дейди «Only tea packaging» МЧЖ бош бухгалтери Ойчехра Тошева. – Маҳсулотларимиз мамлакатимиз аҳолисига тақдим этилиши баробарида экспортга ҳам чиқарилади. Аввалига икки киши билан иш бошла-

ган корхонамизда қисқа вақт ичида 8 та иш ўрни яратилган бўлса, жорий йилда ишчиларимиз сафини яна 21 нафарга кенгайтирдик. Мамлакатимизда Президентимиз ташаббуси билан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари учун яратилаётган имтиёз ва қулайликлардан унумли фойдаланган ҳолда, қолаверса, иқтидорли мутахассисларимиз кўмагида келгусида фаолиятимизни янада ривожлантиришни ва бу йўлда замонавий қадоқлаш технологияларини олиб келишни режалаштирганмиз. Шунингдек, солиқ имтиёзлари асосида корхонамизда тежаб қолingan маблағлар эвазига коллеж битирувчиларини ҳам ишга жалб қилишни кўзлаганмиз. Шу ўринда тадбиркорлик субъектлари учун интерактив хизматлардан фойдаланиш имкониятларини кенгайтирилаётгани фаолиятимиз кўламини янада оширишда муҳим омил бўлаётганини ҳам қайд этиб ўтишни истардим.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан мамлакатимизда «Электрон ҳукумат» тизимини яратишга йўналтирилган оқилона давлат сиёсати доирасида амалга оширилаётган ислохотлар, барча тоифадаги тадбиркорлик субъектлари ҳамда аҳолига кўрсатилаётган интерактив хизматлар сифати ва турини ошириш, солиқ тизимини модернизация қилиш имкониятларини кенгайтирмоқда.

Солиқ маъмурчилигини такомиллаштиришда аҳолининг янада фаол

қатнашиши учун қулай шароитлар яратишда Давлат солиқ қўмитасининг расмий сайти алоҳида ўрин тутиб, мазкур сайт орқали тадбиркорлик субъектлари ва фуқароларга ҳозирги кунда 18 турдаги интерактив хизмат турлари ҳамда 20 турдаги электрон хизматлар тақдим этилмоқда.

Хусусан, барча турдаги тадбиркорлик субъектлари томонидан солиқ ва молиявий ҳисоботларни 100 фоиз электрон шаклда тақдим этиш амалиётининг жорий этилиши ишбилармонларга қатор қулайликлар яратиши билан бир қаторда ҳисоботларни ўз вақтида қабул қилиш, қайта ишлаш, давлат бюджетига тўланадиган маблағлар бўйича маълумотларни тезкор таҳлил қилишда катта аҳамият касб этади.

Ҳисоб-китобларга кўра, солиқ ҳисоботларини электрон кўринишда тақдим этиш ҳисобига солиқ тўловчилар томонидан йилига республика бўйича тахминан 9 млрд. сўм маблағлар иқтисод қилинмоқда.

Жисмоний шахсларга ҳисобланган солиқларни эса «Click», «U-Pay» ҳамда «Mbank» хизматларидан фойдаланиб, ўз уйларида чикмаган ҳолда тўлаш имкониятининг яратилганлиги эса, солиқ тўловчиларга қўшимча қулайлик яратиб, солиқ мажбуриятларини бажариш учун банк ёки солиқ органларига ташриф буюриш билан боғлиқ оворагарчиликлардан халос этади.

Бекзод АКРОМОВ.

Ўзбекистон Республикасини 2015 йилнинг тўққиз ойида ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари тўғрисида

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

I. Етакчи саноат тармоқларини таркибий ўзгартиришни кенгайтириш ва чуқурлаштириш, модернизация қилиш ва фаол диверсификациялаш ҳисобидан иқтисодиётнинг рақобатбардошлигини янада ошириш, макроиқтисодий барқарорликни мустаҳкамлаш

Жорий йил 9 ойи якуни бўйича ялпи ички маҳсулот ҳажми 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 8 фоиз, саноат маҳсулотлари 7,3 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари 6,6 фоиз, чакана савдо айланмаси 15 ва хизматлар ҳажми 12,9 фоиз ўсди.

Бунда мамлакат ташқи савдо айланмасининг 217,8 миллион долларлик ижобий сальдоси таъминланди. Давлат бюджети ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,1 фоиз профицит билан бажарилди. Солиқ юки ялпи ички маҳсулотга нисбатан 16,8 фоиздан 16,6 фоизгача изчил камайишига эришилди.

Жорий йилнинг тўққиз ойида банклар умумий капиталини 23,9 фоиз ва уларнинг активларини 27,4 фоиз ошириш бўйича ижобий ўсиш суръатлари сақланди. Бунинг самарасида мамлакатимиз банк тизими капиталининг етарлилик даражаси энг кам халқаро стандартлардан 3 баробар ошадиган меъёрга мос келади, банк тизимининг ликвидлик даражаси эса энг кам талаблардан 2 баробар ортиқдир.

Жорий йил бошидан буён Марказий банк томонидан қайта молиялаш ставкасининг 10 фоиздан 9 фоизга туширилиши тижорат банкларининг иқтисодиёт реал секторига кредит ажратиш ҳажмини 30,1 фоиз кўпайтириш имконини берди. Бунда умумий кредитларнинг 79,7 фоизини инвестиция мақсадлари учун узоқ муддатли кредитлар ташкил қилди.

Ишлаб чиқаришни таркибий ўзгартириш, модернизация ва диверсификация қилиш, юқори технологияли муҳим ишлаб чиқариш қувватларини фойдаланишга топширишни тезлаштириш, шунингдек, ҳудудлар саноат салоҳиятини мустаҳкамлаш, транспорт ва коммуникация инфратузилмасини жадал ривожлантиришга қаратилган фаол инвестиция сиёсатининг амалга оширилиши самарасида жорий йилнинг тўққиз ойида ўзлаштирилган инвести-

циялар умумий ҳажми 28,5 триллион сўмни ташкил қилди ва 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 9,9 фоиз ошди.

Инвестициявий фаолликнинг ўсиши ҳамда монтаж ва махсус қурилиш ишларини ташкил этишни такомиллаштириш, қурилиш ташкилотларини янада ривожлантириш ва уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, шунингдек, жорий йил бошидан буён қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида 9,3 мингдан зиёд якка тартибдаги уй-жойларни фойдаланишга топшириш бўйича амалга оширилган чора-тадбирлар қурилиш ишлари ҳажмини 18,7 фоиз ошириш имконини берди.

Ўзбекистон Республикасини 2015 йилнинг тўққиз ойида ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари

(2014 йилнинг шу давридагига нисбатан фоиз ҳисобида)

Кўрсаткичлар	Ўсиш суръатлари
Ялпи ички маҳсулот	108,0
Саноат маҳсулотлари	107,3
Истеъмол товарлари	110,1
Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари	106,6
Ўзлаштирилган инвестиция ҳажми	109,9
Қурилиш ишлари	118,7
Чакана савдо айланмаси	115,0
Пуллик хизматлар	110,4
Жами хизматлар	112,9

Ўзлаштирилган инвестициялар умумий ҳажмининг 2,4 миллиард доллари ёки 21,1 фоизини хорижий инвестиция ва кредитлар (ўсиш 11 фоиз), жумладан, 1,8 миллиард долларини тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар (ўсиш 7,4 фоиз) ташкил қилди. Иқтисодиётнинг стратегик тармоқларида йирик инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш учун Ўзбекистон тикланиш ва тараққиёт жамғармасининг 514 миллион доллардан ортиқ маблағи ўзлаштирилди.

Капитал қўйилмалар таркибида нисбатан кўп улушни хўжалик субъектларининг ўз маблағлари ҳисобидан ўзлаштирилган инвестициялар ташкил қилди (30,5 фоиз) ва бу кўрсаткич 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 20,7 фоиз ўсди. Бу эса корхоналар 2015 – 2019 йилларда ишлаб чиқаришни таркибий ўзгартириш, модернизация ва диверсификация қилишни таъминлаш бўйича чора-тадбирлар дастури, шунингдек,

худудларнинг саноат салоҳиятини ошириш ҳудудий дастурлари ижросига фаол жалб қилинаётганидан далолат беради.

Жорий йил бошидан буён 3440 янги ишлаб чиқариш қуввати ишга туширилди. Юқори технологияли ишлаб чиқариш корхоналарини ташкил этиш ва замонавий инфратузилма объектларини барпо этишга қаратилган умумий қиймати 888 миллион доллардан зиёд 76 йирик инвестиция лойиҳаси фойдаланишга топширилди. «GM-Uzbekistan» акциядорлик жамиятининг «Хоразм вилоятида «Лабо» автомобиллари ишлаб чиқаришни ташкил қилиш», «Помиқ» сиқув компрессор станциясини модернизация қилиш», «Култоқ» конини такомиллаштириш орқали «Мотор заводи» акциядорлик жамиятининг бўш турган ишлаб чиқариш майдонлари базасида алюминий ва пластмасса буюмлари, маиший техника учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш», «Жиззах» махсус индустриал зонаси ҳудудида телекоммуникация ускуналари ишлаб чиқаришни ташкил қилиш», «Барпо этилаётган Устюрт газ-кимё мажмуаси учун ташқи инфратузилма объектларини қуриш», «Мароқанд – Қарши темир йўл участкасини электрлаштириш (I босқич)», «Самарқанд – Қарши темир йўл линияси участкасида тез ҳаракатланадиган йўловчи поездлар қатновини йўлга қўйиш (I босқич)» ва бошқалар ана шулар жумласидандир.

Истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажминини ошириш ва уларнинг турини кенгайтиришни рағбатлантириш мақсадида жорий йил бошидан буён истеъмол товарлари ишлаб чиқарувчи корхоналарга технологик ускуна харид қилиш ва айланма капитални тўлдириш учун тижорат банклари томонидан 3,4 триллион сўмдан ортиқ ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,3 баробар кўп кредит ажратилди. Натижада жорий йилнинг тўққиз ойида истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажми 10,1 фоиз, жумладан, озиқ-овқат маҳсулотлари 20,9 фоиз кўпайди.

Жорий йил тўққиз ойида юқори қўшимча қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган енгил саноат (ўсиш 17,7 фоиз, жумладан, трикотаж маҳсулотлар 14, тикувчилик 19,6 ва чарм маҳсулотлар 22 фоиз), озиқ-овқат саноати (16,7 фоиз) ва қурилиш материаллари саноати (15,9 фоиз) саноат маҳсулотлари кўпайишига катта ҳисса қўшди.

Технологик жараёнлар ва хомашё ҳамда материаллар сарфлаш нормаларини оқилона ташкил этиш, йўқотиш ва ноишлаб чиқариш харажатларини бартараф қилишга доир амалга оширилаётган чора-тадбирлар доирасида шу йил бошидан буён йирик корхоналарда 2,1 мингдан зиёд маънан ва жисмонан эскирган ускуналар алмаштирилди. Ишлаб чиқарилаётган

маҳсулотлар таннархи ўртача 10,4 фоиз камайтирилди ва саноатда меҳнат унумдорлиги 5,6 фоиз оширилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 5 майдаги 2343-қарори билан тасдиқланган 2015-2019 йилларда иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳада энергия сарфини камайтириш, энергия тежайдиган технологияларни жорий этиш чора-тадбирлари дастурига мувофиқ ишлаб чиқаришда энергия самарадорлигини ошириш ва энергия тежайдиган технологияларни жорий қилиш чора-тадбирлари давом эттирилди. ISO 50001:2011 «Энергетика менежменти тизими. Фойдаланиш талаблари ва қўлланилиши» янги давлат стандарти ишлаб чиқилди ва тасдиқланди. Олий таълим тизимида «Энергетика аудити ва саноат корхоналарини энергетик тадқиқ қилиш» мутахассислиги бўйича янги йўналиш очилди.

II. Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришни чуқурлаштириш, тармоқлараро саноат кооперациясини кенгайтириш

Ўзбекистон Республикаси Президентининг жорий йил 11 февралдаги 2298-қарори билан тасдиқланган 2015 – 2019 йилларда тайёр маҳсулотлар, бутловчи қисмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастурининг амалга оширилиши, ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотлари ҳажминини ошириш ва турини кенгайтириш имконини берди. Дастур доирасида умумий қиймати 5 миллиард доллардан ортиқ 602 маҳаллийлаштириш лойиҳасини ҳаётга татиқ этиш ва талаб юқори бўлган 1225 турдаги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш кўзда тутилган.

Жорий йил бошидан буён Маҳаллийлаштириш дастурини амалга ошириш доирасида 667 лойиҳа бўйича қиймати 2,6 триллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, импорт ўрнини босиш самарадорлиги 1 миллиард доллардан ошди.

Янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга доир лойиҳаларни амалга ошириш жараёнида 785 турдаги янги маҳсулотлар, жумладан, компрессор агрегат эҳтиёт қисмлари ва узеллари (марказдан қочирма ва поршень маҳсулотлари), мотор мойлари, гидравлика учун суюқлик, шахта вагончалари, экскаваторлар учун эҳтиёт қисмлар, маиший техника бутловчи қисмлари, янги турдаги музлаткич ва совуткичлар, электр печлар (мини печлар), маиший чироқлар, энергия тежайдиган ёруғлик диодли лампалар, спорт тренажёрлари, самокатлар, болалар велосипедлари ва бошқа тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш ташкил қилинди.

Тармоқлараро саноат кооперациясини кенгайтириш ҳисобидан жорий йилнинг тўққиз ойида

«Ўзвиносаноат-холдинг» холдинг компанияси, «Тошкент рангли металл парчалари ва чиқиндиларини қайта ишлаш заводи» акциядорлик жамияти, «Ўзэлтехсаноат» акциядорлик компанияси, «Ўзбекенгилсаноат» акциядорлик жамияти, «Ўзкурилишматериаллари» акциядорлик компанияси ва бошқа тизимдаги корхоналарда импорт ҳажмини 299,4 миллион долларга қисқартиришга эришилди.

Ташқи бозорда харидоргир маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ва турини кўпайтириш, уларнинг рақобатбардошлигини ошириш бўйича қабул қилинган чора-тадбирлар самарасида жорий йил бошидан буён илгари ўз маҳсулотларини экспорт қилмаган 830 корхона экспорт фаолиятига жалб этилди.

Жаҳон бозорида беқарорлик ва экспорт қилинадиган асосий товарлар нархининг номувофиқ конъюнктураси сақланиб қолаётган шароитда ташқи бозордаги ўрнини сақлаш мақсадида 2015 йил бошидан буён автобус, оқ цемент, суюқ ва газсимон аргон, травертин ва сопол кошнлар, маиший газ, электр ва комбинацияланган плиталар, автомобиль ўриндиқлари, автомобилларнинг штампаланган деталлари, пайвандлаш ускуналари, янги турдаги консерваланган маҳсулотлар ва бошқа турдаги қиймати 102 миллион доллардан зиёд 199 турдаги янги товарлар экспортга етказиб берилди.

Шу билан бирга, экспортга маҳсулот етказиб бериш кўламини диверсификация қилишга оид чора-тадбирларни амалга ошириш доирасида ўтган даврда 49 янги товар бозори, жумладан, Туркияда (юк автомобиллари, автобуслар), Бразилияда (автомобиль чироқлари), АҚШда (рений, алкоголь маҳсулотлари), Кореяда (автомобиллар учун бутловчи қисмлар, ишлов берилган чарм), Нидерландия ва Ҳиндистонда (молибден), Буюк Британияда (кабель-ўтказгич маҳсулотлар) ва бошқа бозорлар ўзлаштирилди.

Бундан ташқари, Африка ва Жанубий Американинг илгари савдо муносабатлари ўрнатилмаган 13 давлатига (Ангола, Уганда, Бенин, Чад, Либерия, Камерун, Маврикия, Мадагаскар, Сомали, Марказий Африка Республикаси, Доминикан Республикаси) минерал ўғит, каолин, енгил автомобиллар ва бошқа маҳсулотлар экспорт қилинмоқда.

«Ўзстандарт» агентлиги ҳузуридаги Маҳсулотлар экспортига кўмаклашиш бюроси томонидан йил бошидан буён ўз маҳсулотларини ташқи бозорга чиқариш бўйича 1133 корхонага маслаҳат хизматлари кўрсатилди, стандартлаштириш, метрология, сертификатлаш, аккредитация, маҳсулот экспорти ва халқаро талабларни жорий этиш бўйича 29 халқаро шартнома тузилди.

III. Ривожланган инфратузилма, биринчи навбатда, ахборот-коммуникация тизимларини ташкил этиш, йўл-транспорт ва муҳандислик-коммуникация қурилишини ривожлантириш

Жорий йилнинг ўтган даврида 2015 – 2019 йилларда муҳандислик-коммуникация ва йўл-транспорт инфратузилмасини ривожлантириш ва модернизация қилиш дастурига киритилган лойиҳалар жадал амалга оширилди. Хусусан, Ўзбекистон миллий автомагистралари таркибига кирадиган автомобиль йўлларини қуриш ва реконструкция қилиш объектларида 1 триллион сўмдан зиёд маблағ, жумладан, Республика йўл жамғармаси маблағлари ҳисобидан 605 миллиард сўм ва Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг кафолати билан хорижий заёмлар ҳисобидан 166 миллион доллар ўзлаштирилди.

Транспорт инфратузилмасини ривожлантириш ва модернизация қилиш чора-тадбирларини амалга ошириш доирасида узунлиги 194,3 километрлик темир йўл қайта тикланди, локомотивларнинг 40 секциясида капитал таъмирлаш-қайта тиклаш ишлари бажарилди, 1258 юк вағони таъмирланди ва қайта тикланди, 460 юк ва 17 йўловчи ташиш вағони тайёрланди. Мароқанд – Қарши ва Қарши – Термиз темир йўл участкаларини электрлаштириш, Ангрен – Поп янги темир йўл линиясини барпо этиш лойиҳаларини амалга ошириш учун 390 миллион доллардан зиёд маблағ ўзлаштирилди.

Умуман, жорий йилнинг тўққиз ойида барча турдаги транспорт воситаларида юк ташиш ҳажми 4,3 фоиз, жумладан, темир йўл орқали 2,6, автомобилда 4,8, ҳаво транспорти ёрдамида ташилаётган юк ҳажми 1,5 фоиз кўпайди.

2013 – 2020 йилларда телекоммуникация технологиялари, тармоқлари ва алоқа инфратузилмасини ривожлантириш дастурини амалга ошириш доирасида жорий йил бошидан буён замонавий технологиялар асосида 1,5 минг километрдан зиёд кенг полосали оптик-толали тармоқлар барпо этилди ва захирага олинди. Айни пайтда ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида 757 провайдер ва оператор хизмат кўрсатмоқда, 294 корхона дастурий маҳсулотлар ишлаб чиқариш соҳасида фаолият юритмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 3 апрелдаги Иқтисодиёт реал секторига ахборот-коммуникация технологияларини янада жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарорига мувофиқ, шу йилнинг тўққиз ойи якунлари бўйича 24 акциядорлик компанияси, бирлашма ва йирик саноат корхоналарида ишлаб чиқариш ҳамда бошқарув жараёнларини автоматлаштиришга доир 48 лойиҳа амалга оширилди.

Ўзбекистон Республикаси Миллий ахборот-ком-

муникация тизимини янада ривожлантириш мақсадида Ягона интерактив давлат хизматлари порталини модернизация қилиш ва кенгайтириш борасида тизимли ишлар олиб борилмоқда. Айни пайтда Ягона порталга давлат ва хўжалик бошқаруви, жойлардаги давлат ҳокимиятининг 990 органи, уларнинг таркибий ва ҳудудий бўлинмалари уланган.

Тадбиркорлик субъектларининг давлат органларига ҳисобот топширишнинг электрон тизимини босқичма-босқич жорий этиш бўйича қабул қилинган чора-тадбирлар натижасида солиқ ва статистика ҳисоботларини тўлиқ электрон шаклда топширишга эришилди. Бундан ташқари, давлат органлари ва тадбиркорлик субъектлари ўртасидаги муносабатларнинг контактсиз электрон шакллари татбиқ этилиши самарасида жорий йил бошидан буён Ягона интерактив давлат хизматлари порталида 36,3 минг тадбиркорлик субъекти интернет орқали рўйхатга олинди.

Олий хўжалик суди 2015 йил бошидан буён электрон шаклда тақдим этилган 46 мингдан ортиқ даъво аризаси ва илтимосномаларни кўриб чиқди, суд иши иштирокчиларининг 37 мингдан зиёд хабарномаси ва суд ҳужжатлари электрон шаклда юборилди, 2,7 мингта суд мажлиси видеоконференция режимида ўтказилди. Бу, ўз навбатида, хўжалик субъектларига 1,7 миллиард сўмни тежаб қолиш имконини берди.

IV. Иқтисодиётда давлат иштироки даражасини қисқартириш, хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга тўлиқ эркинлик бериш

Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари дастури доирасида жорий йилнинг ўтган даврида тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва кафолатларини кучайтиришни назарда тутадиган норма ва тартиб-таомилларни жорий этиш, тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишда бюрократик тартиб-таомилларни қисқартириш ва кичик бизнесни ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш механизмларини кенгайтириш ишлари амалга оширилди.

«Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни мазкур Дастурни амалга оширишда муҳим ҳужжат бўлиб хизмат қилди. Ушбу қонунга кўра, тадбиркорлик субъектлари фаолиятининг деярли барча жиҳат-

ларига дахлдор 40 дан ортиқ қонун ҳужжатига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Экспорт-импорт операцияларини амалга оширишда талаб этиладиган ҳужжатлар рўйхати қонун асосида тасдиқланди ва мазкур рўйхатда кўзда тутилмаган қўшимча ҳужжатларни талаб қилиш тақиқланди. Белгиланган тартибга мувофиқ, якка тартибдаги тадбиркорларга юридик шахсни ташкил этмасдан фаолият турига қараб, биттадан учтагача ишчи ёллаш ҳуқуқи берилди.

Хусусий тадбиркорликнинг қонуний ҳуқуқ ва кафолатларини ҳимоя қилишни янада кучайтиришга доир чора-тадбирлар доирасида Бош прокуратура томонидан давлат, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва назорат қилувчи органларнинг кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолиятига асоссиз аралашиши, тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг бузилишига оид масалалар юзасидан мурожаатларни узлуксиз (туну кун) қабул қилиш тизими жорий этилди.

Бу борада амалга оширилаётган чора-тадбирларни кенг ёритиш мақсадида шу йилнинг сентябрь ойида «2015 – 2019 йилларда иқтисодиётни янада ислоҳ қилиш, таркибий ўзгартириш ва диверсификациялаш дастурини ҳаётга татбиқ этишда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг роли ва масъулиятини оширишга қаратилган чора-тадбирлар» мавзусида республика конференция-семинари бўлиб ўтди. Вазирлик ва идоралар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш, назорат қилувчи ва суд органлари, банкларнинг 200 дан ортиқ раҳбари, 300 дан зиёд хусусий тадбиркорлик вакиллари иштирок этган ушбу анжуманда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг хусусий мулк ва тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишни кучайтиришга қаратилган янги қонунчилик нормаларини амалда сўзсиз қўллашнинг таъминлаш борасидаги вазифалари муҳокама этилди. Вазирлик ва идоралар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш, назорат қилувчи ва суд органлари, тижорат банкларининг ҳудудий бўлимлари раҳбар ҳамда мутахассислари иштирокидаги шундай тадбирлар мамлакатимизнинг барча ҳудудларида ўтказилди.

Тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш ва кичик ишлаб чиқаришни ташкил этишга қўмаклашиш мақсадида жорий йилнинг тўққиз ойида кичик бизнес субъектларига 9,6 триллион сўм кредит, бу 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 1,3 марта кўп ва 2 триллион сўм миқдорида микрокредитлар ажратилди. Халқаро молия институтларининг 134,8 миллион доллар миқдоридаги кредит линиялари ўзлаштирилди.

«ЎзРТХБ» акциядорлик жамиятининг махсус ахборот портали орқали электрон савдолар ёрда-

мида тадбиркорлик субъектларидан зарур товарларни (ишлар, хизматлар) давлат томонидан харид қилишни ташкил этишнинг соддалаштирилган тартиби жорий этилди. Шу йилнинг тўққиз ойи якунларига кўра, давлат харидлари бўйича ўз товар ва хизматларини етказиб бериш учун аккредитациядан ўтган кичик бизнес субъектлари умумий сони 2014 йилнинг шу давридагига нисбатан 1,7 баробар кўпайди ҳамда 35,6 минг субъект ёки давлат харидлари иштирокчилари умумий сонининг 98,1 фоизини ташкил қилди.

Хусусий тадбиркорларнинг хомашё ресурсларидан фойдаланиш механизмлари соддалаштирилгани самарасида кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан биржа савдолари орқали сотилган маҳсулотлар ҳажми 18,4 фоиз кўпайди ва қиймати 1423,3 миллиард сўмни ташкил қилди. Улар 3347,7 миллиард сўмлик маҳсулот харид қилди ва бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 6,5 фоизга ўсди.

Жорий йил бошидан буён Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки ҳузуридаги Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг экспортини қўллаб-қувватлаш жамғармаси 523 тадбиркорлик субъектига қиймати 980 миллион долларлик маҳсулотни экспорт қилишга кўмаклашди. Бундан ташқари, 68 тадбиркорлик субъектига 1,5 миллиард сўм миқдорида молиявий ёрдам кўрсатилди ва хорижлик хариддорлар топиш ҳамда умумий қиймати 11,6 миллион долларлик экспорт шартномалари имзолашга ёрдам берилди.

Ишбилармонлик муҳитини шакллантириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва ривожлантиришни янада кучайтириш борасида амалга оширилган чора-тадбирлар жорий йилнинг тўққиз ойида 21,4 мингта янги кичик бизнес субъектини ташкил этиш имконини берди (бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6 фоиз кўпдир). Саноат ва бошқа ишлаб чиқариш тармоқлари (умумий кўрсаткичнинг 35,9 фоизи), савдо ва умумий овқатланиш (30,2 фоиз) ҳамда қурилиш соҳасида (11,5 фоиз) нисбатан кўп кичик бизнес субъекти ташкил этилди.

Натижада жорий йилнинг тўққиз ойида кичик бизнеснинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 53,6 фоизгача (2014 йилнинг шу даврида 52,9 фоиз бўлган), саноатда 34,6 фоизгача (31,1 фоиз), пуллик хизматларда 49,3 фоизгача (47 фоиз) ва бандликда 77,5 фоизгача (77,1 фоиз) ошди.

Иқтисодиётда давлат иштирокини янада қисқартириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 28 апрелдаги «Иқтисодиётда хусусий мулкнинг улуши ва аҳамиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори билан давлат акцияларининг 411 пакети ва ҳўжалик жамиятлари улуши, шунингдек, 836 бўш турган ва

фойдаланилмаётган объектлар, жумладан, 512 объект инвестиция мажбуриятларини қабул қилиш шarti билан «ноль» харид қиймати бўйича ошкора савдоларда сотиш чоралари тасдиқланди.

Ўтган даврда давлат акцияларининг 204 пакети савдога қўйилди, улардан хусусий мулкдорларга акцияларнинг 38 пакети сотилди. 324 бўш турган ва фойдаланилмаётган давлат мулки объектининг 88 таси ошкора савдоларда сотилди. Оммавий ахборот воситаларида «ноль» харид қиймати бўйича сотувга қўйилган 512 объектга доир танлов савдоларини ўтказиш шартлари эълон қилинди ва бирламчи савдолар якунига кўра, 490 объект 11,7 миллион доллар ва 559,6 миллиард сўм миқдорида инвестиция киритиш шarti билан сотилди.

Давлат мулкнинг фойдаланилмаётган объектларида ўтказилган инвентаризация натижаларига кўра, хусусий тадбиркорлик субъектларига нотурар жой фондининг 17,8 мингта фойдаланилмаётган биноси ижарага берилди.

Хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш, давлат мулкни хусусий мулкка сотиш бўйича аввал қабул қилинган дастурлар инобатга олинган ҳолда, шу йилнинг тўққиз ойида умумий қиймати 89 миллиард сўм бўлган 729 давлат активи ишлаб чиқаришни модернизация қилиш учун 24 миллион доллардан зиёд ва 621 миллиард сўмлик инвестиция киритиш мажбурияти билан хусусий мулкдорларга сотилди.

Иқтисодиётда давлат иштирокини қисқартиришга доир дастурий чоралар билан бир қаторда жорий йилнинг ўтган даврида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 24 апрелдаги 4720-Фармонида мувофиқ акциядорлик жамиятларида замонавий корпоратив менежмент услублари жорий этилди. Жумладан, 623 акциядорлик жамиятининг ташкилий тузилмасини корпоратив бошқарувнинг намунавий тузилмасига мослаштириш чоралари кўрилди.

Корпоратив бошқарув ва менежмент соҳасида мутахассислар тайёрлашни янада такомиллаштириш ва уларнинг малака даражасини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 30 сентябрдаги 2414-қарорига мувофиқ Корпоратив бошқарув илмий-таълим маркази ташкил этилди ва унинг асосий вазифалари белгиланди.

Ушбу соҳага ўқитишнинг илғор услубларини жорий этиш зарурлиги ҳисобга олиниб, Корпоратив бошқарув илмий-таълим маркази ва Европа менежмент ва технологиялар мактаби (Германия) – ESMT ўртасида германиялик мутахассислар иштирокида ўқув-таълим дастурларини ўтказиш ҳамда ушбу мамлакатнинг етакчи компанияларида малака оширишни ташкил қилиш тўғрисида шартнома тузилди.

V. Аҳоли бандлиги ва турмуш фаровонлигини ошириш учун зарур шароитлар яратиш

Иқтисодиётнинг барқарор ўсиш суръатларини сақлаш иқтисодиётни ислоҳ этиш, таркибий ўзгартириш ва диверсификация қилиш жараёнларини чуқурлаштириш бўйича амалга оширилаётган дастурий чора-тадбирлар билан бирга, шу йилнинг ўтган даврида аҳоли бандлигини юксалтиришга хизмат қилди.

Жорий йилнинг тўққиз ойида Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури доирасида 748,7 минг янги иш ўрни яратилди. Бунда 451,6 мингта янги иш ўрни (умумий миқдорнинг 60,3 фоизи) қишлоқ жойларда ташкил этилди.

Яратилган иш ўринлари умумий сонининг 163,7 мингтаси мақсадли дастурларни амалга ошириш, 213,5 мингтаси кичик корхоналар ва микрофирмаларга тижорат банклари томонидан кредит ажратиш, 82,7 мингтаси яқка тартибдаги тадбиркорликни ривожлантириш, 176 мингтаси касаначиликни ташкил этиш, 112,8 мингтаси фермер ҳамда деҳқон хўжаликларини ривожлантириш ҳисобидан ташкил қилинди.

Алоҳида тармоқларда иш билан банд аҳоли сонининг кўпайиши натижасида кичик бизнес соҳасида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 4609-Фармонида мувофиқ шу йилнинг тўққиз ойида озиқ-овқат, енгил саноат, чарм маҳсулотлари ва қурилиш материаллари ишлаб чиқарадиган кичик корхоналарда 7 мингдан зиёд қўшимча янги иш ўрни яратилди.

Касб-ҳунар коллежлари битирувчиларини ишга жойлаштириш тизимини, хусусан, касб-ҳунар коллежи ўқувчиларининг ишлаб чиқариш амалиётини ташкил этиш асосида янада такомиллаштириш чора-тадбирлари 370,5 минг битирувчини иш билан таъминлаш имконини берди.

«Кексаларни эъзозлаш йили» Давлат дастури ижроси доирасида жорий йилнинг ўтган даврида 7,7 минг уруш ва меҳнат fronti фахрийси, шунингдек, ёлғиз ва ижтимоий кўмакка муҳтож қарияларнинг яшаш шароитлари яхшиланди, коммунал хизматлар бўйича 2,6 миллиард сўмлик компенсация тўловлари тўланди.

Шу йилнинг тўққиз ойида 205 мингдан зиёд фахрий тиббий кўрикдан ўтказилди. 151 минг фахрий амбулаторияда, 16,7 минг нафари кундузги бўлимларда, 2 минг нафари ихтисослаштирилган республика тиббиёт муассасаларида даволанди. 9,6 мингдан зиёд уруш ва меҳнат fronti фахрийси, 28,3 минг нуроний, ногирон ва ижтимоий ҳимояга муҳтож бошқа

фуқаролар санаторийларда ўз саломатлигини тиклади.

Умуман, жорий йил бошидан буён «Кексаларни эъзозлаш йили» Давлат дастурида белгиланган, кексаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва уларни ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш билан боғлиқ тадбирларни молиялаштиришга барча манбалар ҳисобидан 2 триллион сўмдан ортиқ маблағ йўналтирилди.

Юқори даражадаги иқтисодий фаоллик аҳоли бандлигини кенгайтириш ва фаровонлигини юксалтириш бўйича қабул қилинган чора-тадбирлар билан биргаликда ўртача иш ҳақини 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 17,1 фоиз, пенсияни 20,7 фоиз ошириш имконини берди.

2015 йилнинг тўққиз ойида Ўзбекистон Республикасини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари мамлакатимизда ҳар томонлама пухта ўйланган тараққиётнинг «ўзбек модели» ҳаётга изчил ва мақсадли жорий этилаётгани самарасида жаҳон иқтисодиётида сақланиб қолаётган инқирозли ҳодисаларга ва глобал иқтисодий ривожланиш суръатлари сусайганига қарамай, Ўзбекистонда макроиқтисодий барқарорлик ҳамда юқори иқтисодий ўсиш суръатлари таъминланаётганидан далолат беради.

Бугун Ўзбекистон Республикаси дунёда иқтисодиёти жадал ривожланиб бораётган давлатлар орасида бешинчи ўринни банд этиб турибди ва бу жаҳон ҳамжамияти ҳамда халқаро молия институтлари томонидан кенг эътироф этилмоқда. 2015 йилнинг сентябрида Халқаро валюта жамғармасининг IV Моддага мувофиқ маслаҳатлари яқунлангач, жамғарманинг Ижрочи директорлари баёнотида «Ўзбекистон сўнгги йилларда юқори иқтисодий ўсиш суръатларини намоён этиб, ҳукумат макроиқтисодий сиёсатни эҳтиёткорлик билан амалга ошираётгани ва улар бюджетнинг соғлом мувозанатини, ташқи захиралар юқорилигини ҳамда давлат қарзининг паст даражасини таъминлаётгани»ни юқори баҳолади. Шунингдек, «фаол давлат инвестициялари Ўзбекистон Республикасини минтақанинг бошқа мамлакатлари бошдан кечираётган сустривожланишдан ҳимоя қилгани» таъкидланди.

2015 – 2019 йилларда иқтисодиётни янада ислоҳ қилиш, таркибий ўзгартириш ва диверсификациялаш дастурининг асосий йўналишларини жадал амалга ошириш учун мавжуд захира ва имкониятларни жалб этиш асосида жорий йилда барқарор иқтисодий ўсишни таъминлаш ва келгуси йилларда макроиқтисодий барқарорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қиладиган мустаҳкам асос яратиш мамлакатимиз иқтисодий сиёсатининг энг муҳим вазифасидир.

**Ўзбекистон Республикаси
Иқтисодиёт вазирлиги**

**Ўзбекистон Республикаси
Давлат статистика қўмитаси**

BANK VA TADBIRKOR

ТАДБИРКОРЛАР МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

Мамлакатимизда иқтисодийни либераллаштириш, бошқарувнинг бозор тамойиллари ва механизмларини жорий этиш, қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолиятини самарали ташкил этиш, уларга қулай имкониятлар ва шарт-шароитлар яратишга ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлидаги ортиқча бюрократик тўсиқ ва ғовларни бартараф этишга катта эътибор қаратилмоқда.

Хусусан, сўнгги йилларда республикаимизда кичик бизнес соҳасини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга йўналтирилган, тадбиркорларнинг ҳақиқий ишбилармон ва мамлакат иқтисодийтини ривожлантиришда етакчи куч сифатида шаклланишлари учун асосий ҳуқуқий мезон бўлиб хизмат қилувчи қатор қонунлар, фармонлар ва қарорлар қабул қилинди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича қўрилган чора-тадбирлар натижасида ўтган йили фермер ва деҳқон хўжаликларини ҳисобга олмаганда, 20 мингдан зиёд янги кичик бизнес субъектлари ташкил этилди, уларнинг умумий сони эса 195 мингдан зиёдни ташкил этди. Бу 2000 йилга нисбатан 2 баробар кўпдир. Ялпи ички маҳсулотни шакллантиришда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасининг улуши 2000 йилдан буён 31 фоиздан 56 фоизга, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда 12,9 фоиздан 31,1 фоизга ўсди. Биргина 2014 йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида 480 мингдан ортиқ янги иш ўрни ташкил этилди. Бу яратилган жами иш ўринларининг ярми демакдир. Бугунги кунда иқтисодийнинг ушбу соҳасида иш билан банд бўлган аҳолининг 76,5 фоиздан зиёди меҳнат қилмоқда.

Кичик бизнес бозор иқтисодиётига ўтишда муҳим ўрин тутар экан, у кўп жиҳатдан иқтисодий ўсиш суръатларини белгилаб, моддий, молиявий ва меҳнат ресурсларини янада самарали тақсимлашга ёрдам беради.

Республикаимизда ишлаб чиқаришни халқаро андозалар талаблари даражасида йўлга қўйиш, барқарор иқтисодий ўсишни таъминлаш ҳамда истеъмол моллари бозорини сифатли товарлар ва хизматлар билан тўлдириш, айниқса, аҳолини иш билан таъминлашда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг роли жуда ҳам муҳимдир.

Мустақиллик йилларида тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга, уларнинг эркин фаолият юритишини таъминлашга қаратилган мустах-

кам норматив-ҳуқуқий база шакллантирилди. Бу борада Асосий қонунимиз – Конституциямизнинг 53-моддасида ҳам алоҳида акс эттирилган: «Бозор муносабатларини ривожлантиришга қаратилган Ўзбекистон иқтисодиёти-

бий қисми ва омилидир. Ўзбекистонда Жаҳон банки томонидан ишлаб чиқилган методологияга мос ва мамлакатимизда бизнесни юритиш билан боғлиқ барча жараёнларни янада либераллаштириш, соддалашти-

нинг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади. Давлат истеъмолчиларнинг ҳуқуқи устунлигини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шакллариининг тенг ҳуқуқлилигини ва ҳуқуқий жиҳатдан баб-баравар муҳофаза этилишини кафолатлайди.

Хусусий мулк бошқа мулк шакллари каби дахлсиз ва давлат ҳимоясидадир. Мулкдор фақат қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибдагина мулкдан маҳрум этилиши мумкин.»

Мазкур конституциявий тамойил асосида қабул қилинган қонунлар замон талабларидан келиб чиқиб изчиллик билан такомиллаштириб келинмоқда.

Биргина 2012-2015 йилларда демократик ва бозор ислохотларини янада чуқурлаштириш ва иқтисодий эркинлаштириш, хусусий мулк, кичик бизнес ва тадбиркорликнинг ишончли ҳимоясини таъминлаш, ишбилармонлик муҳити ва бизнес юритиш шароитларини янада яхшилашга қаратилган 20 га яқин қонунлар қабул қилинганлигини алоҳида таъкидлаш жоиз. Бир сўз билан айтганда, ўтган даврда яратилган мустаҳкам норматив-ҳуқуқий база мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан барқарор суръатлар билан ривожлантиришнинг муҳим омилига айланди.

Мамлакатимизда яратилган ишбилармонлик муҳити қулай инвестициявий жозибдорликнинг муҳим тарки-

риш, арзонлаштириш ва уларнинг очиқлигини таъминлашга йўналтирилган комплекс дастур қабул қилинган.

Мазкур дастур доирасида «Хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги, «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги ҳамда рухсат бериш тартиб-таомилларини соддалаштириш, солиқ ва статистик ҳисоботларни қисқартиришга қаратилган қонун ҳужжатлари ва норматив актлар мажмуаси қабул қилинди.

Мамлакатимизда тадбиркорлик субъектлари ҳуқуқларининг устуворлиги тамойили жорий этилган бўлиб, бунда тадбиркорлик фаолиятини юритиш билан боғлиқ қонунчиликдаги бартараф этиб бўлмайдиган қарама-қаршилик ва ноаниқликлар тадбиркорлик субъекти фойдасига талқин қилиниши белгилаб қўйилган.

Иқтисодиёт соҳасида изчил амалга ошираётган ана шундай чора-тадбирлар ўзининг юсак самарасини бермоқда. Жаҳон банки томонидан эълон қилинган, харид қобилияти бўйича ҳисобланадиган ялпи ички маҳсулот ҳажмига қараб аниқланадиган иқтисодий ривожланиш борасидаги янгиланган рейтингда Ўзбекистон дунёнинг 190 та давлати орасида 2010 йилдаги 72-ўриндан 66-ўринга кўтарилди.

Мамлакатимиз 2014 йилда бизнесни юритиш шароити бўйича рейтингда 8 поғонага, солиққа тортиш борасида эса 61 поғона юқорига

кўтарилди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Тараққиёт дастурининг баҳосига кўра, Ўзбекистон сўнгги йилда бизнес юритишни енгиллаштириш соҳасида амалга оширилган ислохотлар бўйича етакчи ўнта мамлакат қаторидан жой олди.

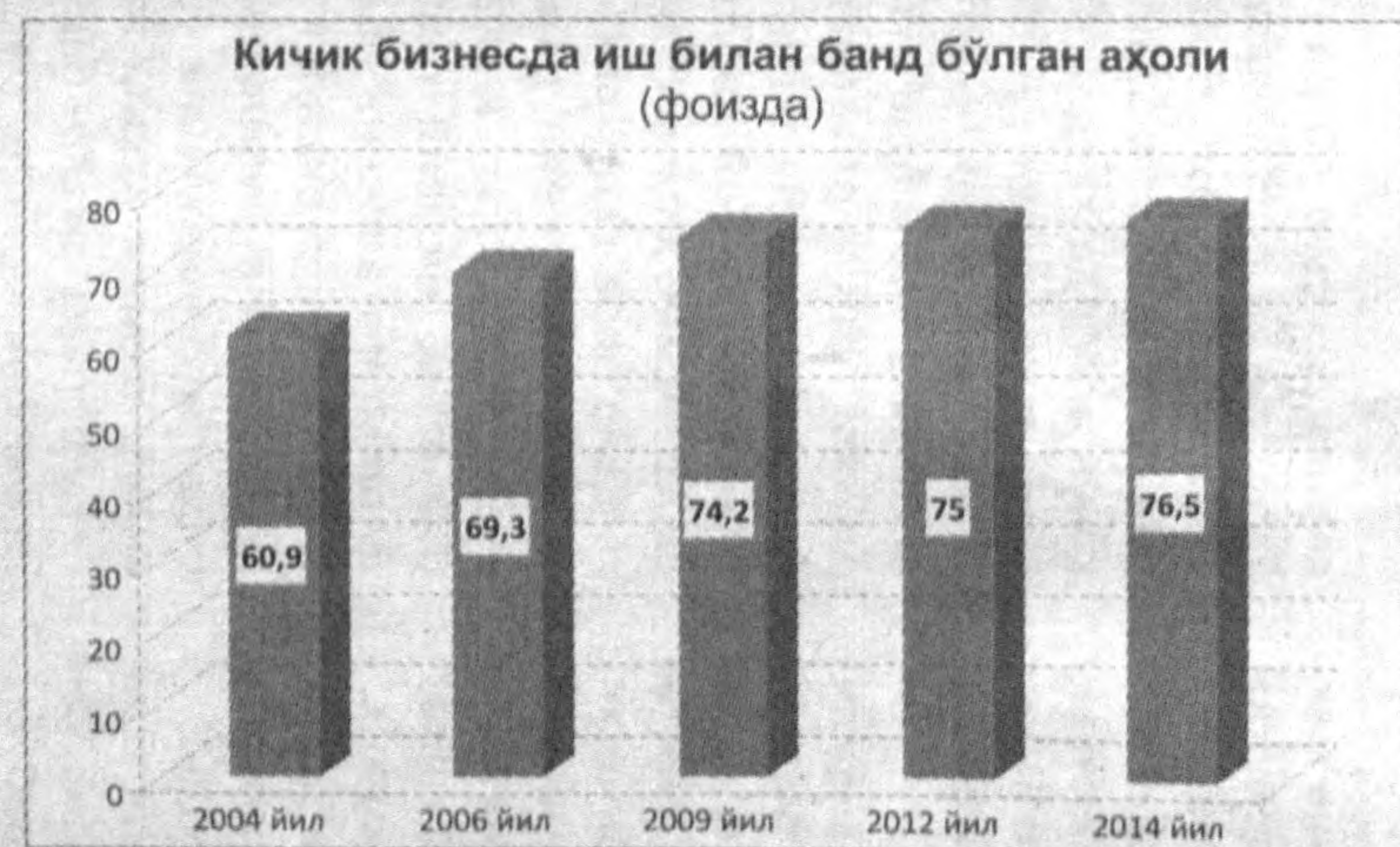
Таъкидлаш жоизки, тадбиркорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга йўналтирилган қонунчилик базаси эса кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йилдан-йилга ривожланиб боришида муҳим аҳамият касб этмоқда. Давлатимиз раҳбари томонидан бу борада қабул қилинган фармон ва қарорлар ижросини таъминлаш мақсадида банк тизимида ҳам кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, 2011-2015 йилларда республика молия-банк тизимини янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини ошириш ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришишнинг устувор йўналишлари Дастурига мувофиқ, молия-банк тизими қонунчилик базаси янада такомиллаштирилди.

Бу эса, ўз навбатида, хорижий экспертлар томонидан банк тизими фаолиятини янада юсак баҳолаб, жаҳон рейтингигаги ўрнини юқори босқичга олиб чиқди. Хусусан, Халқаро Молия корпорацияси ва Жаҳон банкининг 2013 йил октябрь ойидаги эълон қилган ҳисоботида Ўзбекистонда кредитлаш тизими 189 та давлат орасидан 24 поғона илгарилаб, 154 ўридан 130 ўринга кўтарилган. Ушбу нуфузли ташкилот томонидан 2014 йил-

тўплаган. Албатта, бундай саъй-ҳаракатлар натижаси ўз самарасини бериб, «Кредит алмашинуви индекси» кўрсаткичи бўйича эса мавжуд 8 балли тизимда 7 баллга баҳоланган. Бу эса Иқтисодий ҳамкорлик ва ривожланиш ташкилоти (OECD) аъзо давлатларга берилган кўрсаткичдан кўра анча юқоридир.

Шунингдек, дунёнинг нуфузли «Стандарт энд Пурс» ва «Фитч рейтингс» рейтинг агентликлари томонидан юртимиз банк тизими фаолиятига яна бир бор «барқарор» юқори рейтинг баҳоси берган бўлса, «Мудис» халқаро рейтинг агентлиги томонидан эса кетма-кет олти йил «барқарор» даражаси қайта тасдиқланди. 2011 йилда мамлакатимизнинг 13 та тижорат банки ижобий рейтинг баҳосини олган бўлса, бугунги кунга келиб барча тижорат банклари ижобий рейтинг баҳолаганига эга бўлди. Шу ўринда айтиш ўринлики, «Ўзсаноат-қурилишбанк», «Агробанк», Ташки иқтисодий фаолият миллий банки, «Ипак йўли банк», «Асака» банк, «Ипотека-банк» бир йўла иккита етакчи халқаро рейтинг агентликларининг «барқарор» рейтинг баҳоларини кўлга киритган.

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, юртимизда қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш муҳтарам Президентимиз Ислам Каримовнинг доимий эътиборида эканлигини алоҳида таъкидлаш жоиз. Хусусан, Давлатимиз раҳбари

нинг октябрь ойида эълон қилган янги ҳисоботида эса 26 поғонага кўтарилиб, 130 ўридан 104 ўринни эгаллаган.

Шунингдек, халқаро экспертларнинг фикрича, Ўзбекистон «Кредит олиш» индикатори бўйича рейтингини янада яхшилаш ва юқори ўсиш суръатларига эришиш учун катта имкониятларга эга. Бинобарин, республика Марказий банки кредит ахбороти алмашинуви ҳамда гаров таъминоти бўйича қилишларни амалга ошириш юзасидан муайян тажриба

Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 16 январдаги кенгайтирилган мажлисида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқида барчамизнинг эътиборимизни яна бир марта ушбу долзарб масалага қаратиб, хусусий мулкдорларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда суд органлари ролини ошириш, давлат, ҳуқуқни

BANK VA TADBIRKOR

муҳофаза қилиш ва назорат органлари мансабдор шахсларининг тадбиркорлик субъектлари ҳўжалик ва молиявий фаолиятига ноқонуний аралашуви учун жавобгарлигини кучайтириш биринчи даражали аҳамиятга эга бўлиши зарурлигини қайд этди.

Айтиш жоизки, Президентимизнинг бевосита ташаббуси билан жорий йил 20 августда «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ивожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун қабул қилинган бу борада тарихий воқеа бўлди. Мазкур қонун билан амалдаги 40 дан ортиқ қонунларга муҳим ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Биргина Жиноят кодексининг 30 та моддасига айнан тадбиркорлик фаолияти ҳимоясига қаратилган муҳим ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди. Хусусан, тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларига қарши қаратилган жиноятларни тизимлаштириш ҳамда уларнинг ҳимоясини янада кучайтириш мақсадида – Жиноят кодекси «Тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш, қонунга ҳилоф равишда аралашуш билан боғлиқ жиноятлар ҳамда ҳўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига тажовуз қиладиган бошқа жиноятлар» номли янги боб билан тўлдирилди.

Қонун билан яна бир муҳим аҳамиятга эга бўлган имтиёз белгиланди. Энди мулкдорлар хусусий мулк ҳуқуқини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари бузилганлиги тўғрисида давлат органлари ва бошқа органларнинг, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қарорлари, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатлари ёки ҳаракатсизлиги устидан судга шикоят қилиш ҳақидаги аризалар билан мурожаат қилишганида давлат божини тўлашдан озод этилдилар. Бунда, агар бундай мурожаатлари асоссиз бўлган тақдирда ҳам улардан давлат божи ундирилмайди. Шунингдек, тадбиркорлик субъектларига нисбатан ҳуқуқий таъсир чораларини қўллаш тўғрисидаги ишлар бўйича ҳам тарафлар давлат божидан озод этилди. Мазкур қўшимчаларнинг киритилиши натижасида мулкдорларнинг судга мурожаат қилишидаги барча тўсиқлар бартараф этилди, уларнинг бузилган ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини судда ҳимоя

қилиш учун барча шароитлар яратилди.

Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 25 майда қабул қилинган «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонунига киритилган ўзгартиш ва қўшимчаларга биноан, кичик тадбиркорлик субъектлари учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган имтиёзлар ва преференциялар, кафолатлар ва ҳуқуқлар ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган тадбиркорлик субъектлари томонидан ваколатли органларга ва ташкилотларга (давлат солиқ, божхона хизмати органларига, давлат статистика органларига, банкларга ва бошқаларга) ёзма равишдаги мурожаатларсиз қўлланилади. Бу борада давлат органлари, уларнинг мансабдор шахслари қонун ҳужжатларида берилган имтиёзлар ва преференцияларни қўллаш тартибини ўз ваколатлари доирасида тушунтириши, шунингдек, уларнинг қўлланилишини таъминлаши шартлиги ҳам қонун билан кафолатланиб қўйилди.

Шу билан бирга, янги ташкил этилган кичик тадбиркорлик субъектлари ва фермер ҳўжаликларининг молия-ҳўжалик фаолияти улар давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан дастлабки уч йил мобайнида режали текширувлардан ўтказилмаслиги белгиланиши билан бир қаторда хусусий банк ва бошқа хусусий молия институтларининг молия-ҳўжалик фаолиятини режали текширишлар кўпи билан беш йилда бир марта амалга оширилиши ҳам қонун билан мустаҳкамланиб қўйилди.

Сўнгги йилларида Ўзбекистон Республикаси Президентини раҳнамолигида ҳукумати томонидан қабул қилинаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар мамлакатимизда иқтисодиётни янада эркинлаштириш, қулай ишбилармонлик муҳитини шакллантириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлидаги ортиқча бюрократик тўсиқ ва говларни бартараф этиш борасидаги ислохотларни янги босқичга кўтариш.

Хусусан, «Электрон рақамли имзо тўғрисида»ги Қонунга киритилган қўшимча ва ўзгартишга асосан эндиликда Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ҳузуридаги рўйхатга олиш маркази томонидан берилган электрон рақамли имзо калити сертификатига эга бўлган шахслар давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ҳамда тижорат банклари томонидан кўрсатиладиган барча турдаги хизматлардан эркин фойдалана оладилар.

Бугунги кунда юртимизда аҳоли ва тадбиркорлар учун мулкни рўйхатга олиш, ер участкалари ажратиш, айрим фаолият турлари билан шуғулланиш учун лицензия олиш, қурилишга рухсат бериш ва электр таъминоти тармоқларига уланишда ҳудудларда ташкил этилган «ягона дарча» орқали амалиётга жорий этиш тобора кенгайиб бормоқда.

Кичик бизнес субъектлари томонидан статистик ва солиқ ҳисоботларини тақдим этиш механизмлари сезиларли даражада соддалаштирилди. Албатта, тадбиркорларимиз учун яратилган қулай шарт-шароитлар, электрон ҳисобот тизимини жорий этиш ва ривожлантириш йўлида олиб борилаётган барча саъй-ҳаракатлар ўз самарасини бермоқда. Электрон ҳисобот тизимининг афзалликлари ва қулайликларини тушуниб ет-

хужжатларига риоя этилишини таъминлаш мақсадида эндиликда банклар ва бошқа молия-кредит ташкилотлари фақат кечиктириб ёки бўлиб-бўлиб тўлаш имконияти берилган, ўз муддатида тўланмаган божхона тўловлари ва бундай тўловларни тўлаш муддати ўтказиб юборилганлиги учун пеня суммаларини ҳўжалик юритувчи субъектлардан сўзсиз тартибда ундириб олиш тўғрисидаги божхона органларининг фармойишларини (инкассо топшириқномаларини) бажарадилар.

«Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида»ги Қонуннинг 22-моддаси бешинчи қисмига киритилган ўзгартиришларга кўра, лицензиат лицензиянинг амал қилишини тўхта-тиб туришга олиб келган ҳолатларни бартараф этган тақдирда, лицензияловчи орган кўрсатилган ҳолат-

нинг мансабдор шахслари ташқи иқтисодий фаолиятни амалга оширишда тадбиркорлик субъектларидан қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган ҳужжатларни талаб қилиб олишга ҳақли эмас.

Қонуннинг 17-моддасида эса, экспорт-импорт операцияларини амалга оширишда талаб қилинадиган ҳужжатларнинг тўлиқ рўйхатини белгилаш масаласи ташқи иқтисодий фаолиятнинг давлат томонидан тартибга солишнинг асосий механизмларидан бири эканлиги тан олинди.

Мазкур қонунга кўра, қуйидаги йўналишлар бўйича Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига ўзгартиришлар киритилганлигини кўриш мумкин:

- тадбиркорлик фаолиятига ноқонуний аралашуш ва тўсқинлик қилиш, хусусий мулкдорлар ҳуқуқларини бузганлик учун давлат, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат қилувчи органларнинг мансабдор шахслари жавобгарлигини жиноий жавобгарликка тортиш даражасига ошириш;

- хусусий мулкни ҳимоя қилиш кафолатини кучайтириш, тадбиркорлик фаолиятини тартибга соладиган маъмурий ва жиноят қонунчилигини либераллаштириш жараёнини давом эттириш;

- барча турдаги рўйхатдан ўтказиш, рухсат бериш ва лицензиялаш, шунингдек, ташқи иқтисодий фаолиятни амалга ошириш билан боғлиқ тартиб-таомилларни янада соддалаштириш;

- хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш учун зарур шарт-шароит ва имкониятлар яратиш, уларнинг моддий ва кредит ресурсларидан фойдаланишини кенгайтириш, бизнес муҳитини яхшилаш.

Мухтасар айтганда, тадбиркорликни ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоялаш, солиқ имтиёзлари қўламини кенгайтириш, тадбиркорлик субъектлари учун ҳисоботлар тизимини тубдан қисқартириш ва соддалаштириш, текширувлар сонини камайитириш, тадбиркорларга қимматли вақтларидан самарали фойдаланиш учун кенг имкониятлар яратиш бўйича амалга оширилаётган изчил ислохотлар, пировардида кичик бизнес самарадорлигини янада ошириш ҳамда соҳада замонавий ва рақобатбардош, сифатли ва экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмларининг ортишига хизмат қилмоқда.

Мухтор ШОНАЗАРОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки
Тижорат банкларининг
инвестициялар
портфелини мониторинг
қилиш департаменти
бошқарма бошлиғи
ўринбосари.

ган ва ушбу тизимдан тўлиқ фойдаланаётган тадбиркорларимиз сафи тобора кенгайиб бормоқда. Бугунги кунда тадбиркорлик субъектларининг 98 фоизи солиқ ва статистика ҳисоботлари топширишни, божхона декларацияларини расмийлаштиришни эски усулдаги қоғоз тўлдириш йўли билан эмас, балки бевосита – электрон шаклда амалга оширмоқда.

«Давлат божхона хизмати тўғрисида»ги Қонуннинг 5-«Божхона органларининг ҳуқуқлари» ва 7-моддаларига «Божхона органларининг бошқа органлар ва ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорлиги» киритилган ўзгартириш ва қўшимчаларга кўра эса:

- экспорт қилиниши ман этилган буюмлар ва маҳсулотлар Ўзбекистон Республикасидан ташқарига олиб чиқиб кетилаётганда, шунингдек, акциз маркалари қўйилмаган тамаки маҳсулотлари ва алкоголли ичимликлар Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кирилганда, транспортровка (халқаро транзит бундан мустасно) қилинганда ва сақланганда уларни (ҳўжалик юритувчи субъектларга нисбатан суд тартибидан) божхона органлари томонидан мусодара этиш тўғрисида қарор қабул қилиш ҳуқуқи чиқариб ташланди;

- божхона ҳақидаги қонун

лар бартараф этилганлиги тўғрисидаги тасдиқномани олган кундан эътиборан лицензиянинг амал қилишини тиклаш тўғрисида уч иш куни (амалдаги таҳрирда ўн иш куни) ичида қарор қабул қилиши шартлиги, амал қилиши суд қарори асосида тўхтатилган лицензиянинг амал қилиши тикланганда, лицензияловчи орган бу ҳақда уч иш куни ичида судни хабардор қилиши тўғрисидаги ҳуқуқий нормалар киритилди.

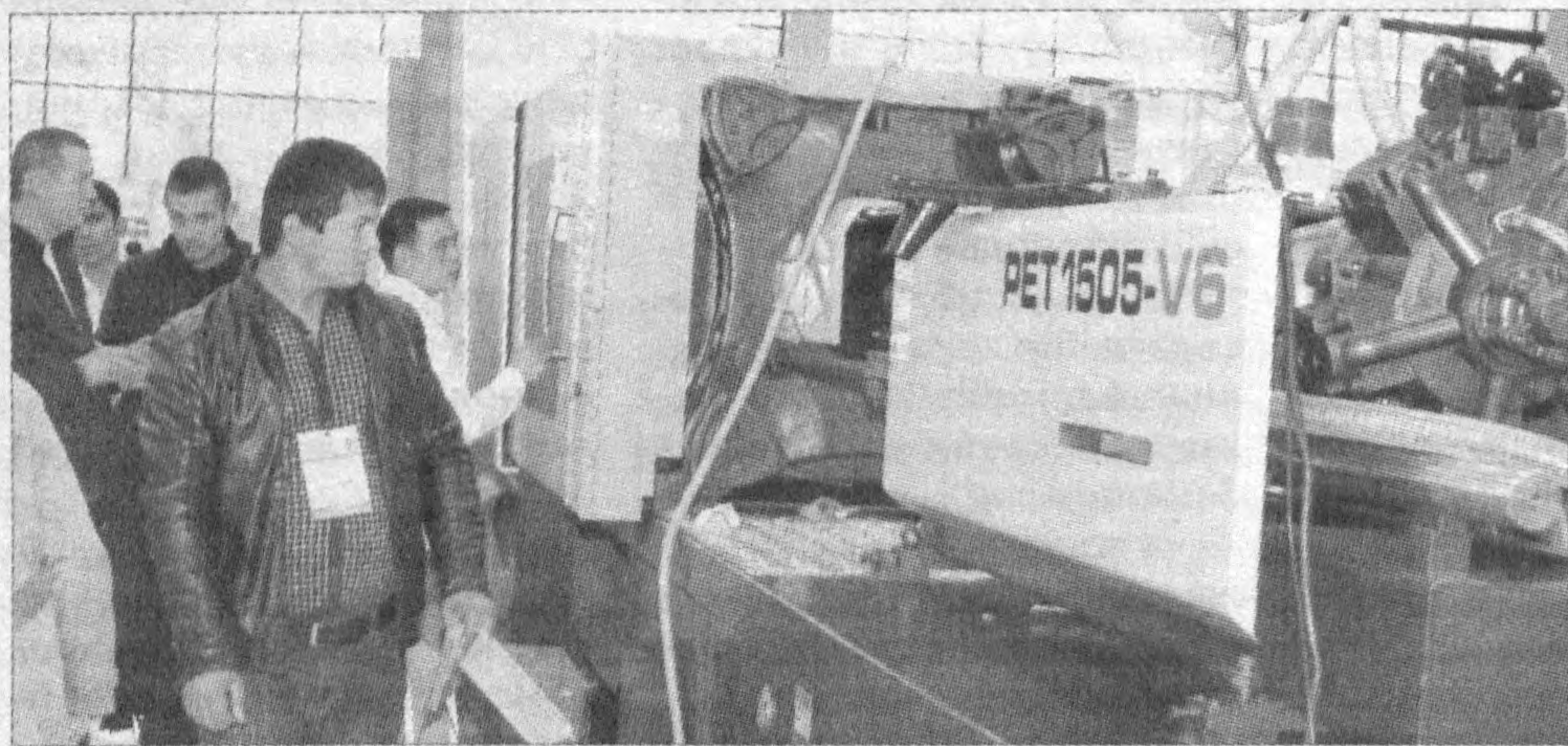
Ўз навбатида, давлат органлари мансабдор шахслари томонидан лицензия ва рухсат бериш тартиб-таомиллари билан боғлиқ ҳужжатларни бериш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун, шунингдек, имтиёзлар ва преференцияларни қўллашни гайриқонуний равишда рад этиш ёки уларни қўллашга тўсқинлик қилиш, маъмурий жавобгарлик, агар шу хатти-ҳаракатлар бир йил ичида такрорланса жиноий жавобгарликка тортиш амалиёти жорий этилди.

Яна бир айнан тадбиркорлик субъектларининг ташқи иқтисодий фаолиятини тартибга солувчи «Ташқи иқтисодий фаолият тўғрисида»ги Қонуннинг 15-моддасига киритилган қўшимчага кўра, давлат органлари ва улар-

IQTISODIYOT TARMOQLARIDA

Йирик саноат тармоқлари намоёиши

Пойтахтимиздаги «Ўзэкспомарказ»да «Марказий Осиё саноат ҳафталиги — Central Asian Industrial Week — 2015» халқаро лойиҳаси доирасида етти та ихтисослаштирилган кўргазма бўлиб ўтди.

Мазкур тармоқлараро лойиҳа ҳар йили анъанавий равишда ўтказилиб, Ўзбекистон бозорига янги ишлаб чиқариш технологиялари ҳамда хорижий сармоядорларни жалб қилиш учун қулай майдонга айланди.

Жорий йилда кўргазмалар тоғ-кон иши, металлургия ва хавфсизлик, полимерлар саноати, полиграфия ва қадоклаш сингари йўналишларни қамраб олди. Уларда Австрия, Австралия, Буюк Британия, Германия, Ҳиндистон, Жанубий Корея, Хитой, Чехия каби 21 мамлакатдан 110 дан зиёд компания вакиллари иштирок этди.

Унинг марта ўтказилган «Тоғ-кон иши — Mining World Uzbekistan — 2015» халқаро кўргазмасига экспозицияда марказий ўрин ажратилди. Мамлакатимизнинг кон-металлургия саноати салоҳияти ва ютуқларини намоёиш этишга хизмат қиладиган ушбу кўргазмада соҳанинг етакчи ишлаб чиқарувчилари ва мутахассислари қатнашди. Унда қончилик ва тоғ-кон қайта ишлаш комплекси учун мўлжалланган кенг турдаги хизмат ҳамда технологиялар тақдим этилди. Жумладан, Италиянинг етакчи «Saer Elettropompe Spa» компаниясининг

саноат ва маиший насослари, «Scantech» компаниясининг (Австралия) саноат анализаторлари, «Atlas copco compressors and mining technique» Ўзбекистон — Швеция қўшма корхонасининг кон-шахта асбоб-ускуналари ушбу кўргазма стендини бойитди.

«Mining World Uzbekistan — 2015» доирасида «Ўзгеоинвест — 2015» Ўзбекистон Республикасининг қаттиқ фойдали қазилма бойликларини ишлаб чиқариш ва қазиб олиш бўйича инвестиция салоҳиятига бағишланган халқаро анжуман ҳам ўтказилди. Унинг тақдиротида мамлакатимиз геология тармоғида амалга оширилаётган ислохотлар ва инвестиция лойиҳалари, юртимиздаги конлар ҳақида атрофлича маълумот берилди.

— Бугун Ўзбекистоннинг минерал хомашё базаси икки карра ортиқ бўлиб, уларни қазиб олиш учун лицензия бериш тартиби 50 фоизга қисқарган, — дейди «Геология ахборот маркази» ДК Давлат кадастри бўлими мудири Аълохон Ворисов. — Мазкур анжуманда маҳаллий ва хорижий инвесторлар эътиборига қазиб олишга тайёр бўлган объектлар тақдим этилди. Яъни, улар 38 та

майдондаги 200 дан ортиқ тақлифлар жамланмасидан иборат.

Саноат объектлари ва халқаро аҳамиятга эга йўлларни қуриш ҳамда такомиллаштиришда ҳар йили «Саноат қурилиши ва махсус техника — UzComac» халқаро кўргазмаси катта ҳисса қўшиб келмоқда.

— Кўргазманинг аҳамияти шундаки, тадбир ҳам ишлаб чиқарувчи, ҳам фойдаланувчини бир майдонда бирлаштиради, — дейди «Ўзавтойўл» ДАК вакили Отаназар Жуманиязов. — Асосийси, кўргазмада йўл қурилишига доир инновацион ишланмалар билан танишиш ва уларнинг энг замонавийларини танлаш имконияти юқоридир. Жорий йилда 993 та йўл қурилиш технологиясини харид қилиш режалаштирилган. Бунда «UzComac» янгиликларига таянишимиз муқаррар.

«Ўзавтойўл» вакилининг сўзларига кўра, кўргазма махсус техникалар паркини модернизация қилиш учун янги ҳамкорлар топишда нихоятда муҳим. Зеро, Ўзбекистон 2020 йилнинг охирига қадар 5 815 донга йўл қурилиш техникасини сотиб олишни мўлжаллаган. «UzComac-2015» стендларида «Shibang Machinery» (Хитой), «UK Heavy Machinery» (Буюк Британия — Ўзбекистон) ҳамда «Linnhoff Technologies» (Сингапур) компанияларининг технологиялари кенг мазмун касб этди.

«Машинасозлик, металлургия ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш — Machinery Central Asia — 2015» Марказий Осиё халқаро кўргазмаси машинасозлик ва дастгоҳсозлик заводлари, металлургия компанияларининг барча тармоқларда талаб юқори бўлган махсулотларини намоёиш этиш учун ўзига хос бизнес майдонга айланди.

«Қуриқлаш, хавфсизлик ва ёнғинга қарши ҳимоя — CAIPS — 2015» халқаро ихтисослаштирилган кўргазмаси саноат форумининг муҳим тадбирларидан бири бўлди. Бу ерда стратегик ва саноат учун аҳамиятли иншо-

отлар хавфсизлигини таъминлаш ҳамда уларни ёнғиндан ҳимоя қилиш бўйича кенг турдаги асбоб-ускуна ва технологиялар намоёиш этилди. Ушбу бўлим ани пайтда оммалашаётган тармоқ — видеокузатув тизимларини ишлаб чиқариш, етказиб бериш ва ўрнатиш билан шуғулланаётган мутахассислар ўртасида ўзига хос музокара муҳитини яратди.

Кимё саноати иқтисодийтимизнинг етакчи тармоқларидан саналади. Шу боис «Кимё саноати — Chemie Uzbekistan» ва «Пластмасса саноати — Plastex Uzbekistan» халқаро кўргазмаларининг лойиҳа координаторлари ҳар йили кимё ва полимерлар соҳасининг сўнгги ютуқларини тўплашга ҳаракат қилади. Жорий йилда ҳам ушбу тармоқ кўргазмалари юксак савияда ташкил этилди.

— Ўзбекистон кимё саноатида улкан салоҳиятга эга, — дейди «Lohia Corp Limited» (Ҳиндистон) компанияси вакили В.Кумар. — Полипропилендан турли идишлар тайёрлаш учун юқори сифатли асбоб-ускуналар ишлаб чиқаришга ихтисослашган компаниямиз 2011 йилда Самарқандда йирик лойиҳани амалга оширди. Ани пайтда Тошкент шаҳрида ҳам янги лойиҳани ишга тушириш арафасидамиз.

«Полиграфия ва қадоклаш — O'ZBEKINPRINT & O'ZUPACK — 2015» халқаро кўргазмаси ҳам Марказий Осиё саноат ҳафталигининг муҳим воқеаларидан бўлди. Ушбу халқаро кўргазма 17 йилдан буён матбаачилар, қадокловчилар, технология ва турли материаллар етказиб берувчилар эътиборини ўзига жалб қилмоқда. Жорий йилда «Haver & Boecker» компаниясининг қадоклаш тизим ва қурилмалари, «Line O Matic» компаниясининг флексографик босма машиналари, «Shanghai Bochen Machinery» компаниясининг нашрдан кейинги ишлаб чиқариш ускуналари ва бошқа товарлар иштирокчиларда катта қизиқиш уйғотди.

Гулшан ЮСУПОВА.

Сарҳисоб: натижа ва истиқбол

«Ўзбекэнерго» акциядорлик жамиятида энергетика корхоналарининг барқарор ишлаши, 2015 йилги ишлаб чиқариш фаолияти прогноз параметрларининг бажарилиши учун барча зарур чоралар кўрилмоқда.

асосида электр энергиясини ишлаб чиқариш лойиҳаларини татбиқ қилиш бўйича бугунга газ ва газ турбина қурилмалари қуриш ишлари давом эттирилмоқда. «Толимаржон ИЭСини иккита — ҳар бири 450 МВт қувватига эга бўлган бугунга газ қурилмасини қуриш билан кенгайтириш», «Тошкент ИЭСда қуввати 370 МВт бўлган бугунга газ қурилмасини қуриш», «Ангрен ИЭСда қулик даражаси юқори бўлган кўмир ёқиш учун мўлжалланган 130-150 МВт қувватли энергоблокни қуриш», «Тахياتош ИЭСда 230-280 МВт қувватли иккита бугунга газ қурилмасини қуриш» ҳамда иккинчи 450 МВт қувватли бугунга газ қурилмасини қуриш билан Навоий ИЭСни кенгайтириш бўйича лойиҳалар шулар жумласидандир. Ани пайтда маз-

кур лойиҳаларни ишга тушириш бўйича асосий ускуналар етказиб берилган бўлиб, қурилиш-монтаж ишлари олиб борилмоқда.

Амалга оширилган инвестициявий лойиҳалар доирасида эса, «Ангрен» МИЗ объектларига электр энергияни етказиб бериш учун 110-35-6 кВ «АРК» нимстанцияси қурилиб, узунлиги 0,1 км бўлган 110 кВли ҳаво линияси ҳамда қуввати 16,0 минг кВ·А бўлган трансформатор ишга туширилди. 0,4-6-10-35 кВли электр тармоқларини қайта қуриш ва янгилаш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш жараёнида умумий узунлиги 520,0 км дан ортиқ паст қулаишли линиялар қурилиб, 450 дан зиёд комплект трансформатор пунктлари ўрнатилди.

Бундан ташқари, ҳозирги кунда гидроэнергетика тизимида мавжуд ГЭСларни босқичма-босқич модернизациялаш лойиҳалари амалга оширилмоқда, жумладан, Чорбоғ ГЭСнинг гидрогенераторларини модернизация қилиш лойиҳаси бўйича 3-гидроагрегатнинг ишчи филдиракларини алмаштириш учун ускуналар етказиб берилиб, монтаж ишлари бошлаб юборилди.

«Ўзбекэнерго» АЖ томонидан ҳисобот даврида амалга оширилган ишлар хусусида тўхталиб, жамият тизимидаги корхоналарда электр энергиясини ҳисобга олувчи замонавий электрон ҳисоблаш асбобларининг жорий этилганини алоҳида қайд этиш мумкин. Ўтган давр ичида жамият юридик истеъмолчиларга 244,9 мингдан ортиқ

уч фазали ва 150,0 мингта бир фазали, маиший истеъмолчиларга эса, 20,2 мингта уч фазали ва 3649,3 мингта бир фазали электрон ҳисоблаш асбобларини ўрнатишга эришди.

«Ўзбекистон Республикасининг Бухоро, Самарқанд ва Жиззах вилоятларида электр энергиясини назорат ва ҳисобга олишнинг автоматлаштирилган (АСКУЕ) тизимини татбиқ этиш» лойиҳасини амалиётга жорий қилиш бўйича эса жамият «КТ Corporation» (Корея) компанияси билан шартнома имзолаб, электр ускуналарини сотиб олиш ва ўрнатиш юзасидан келишиб олди.

Ҳозирги кунда «Ўзбекэнерго» АЖда куз-қиш мавсумига пухта тайёргарлик кўриш чора-тадбирлари қизгин олиб борилмоқда. Бунда асосий иш энергетика ускуналарини таъмирлашдан бошлаб, электр станциялари ва тармоқларини етарли шароитда ишлашга тайёрлаш мувофиқлаштирилмоқда.

Эъзоз КАМОЛОВА.

Натижада жорий йилнинг тўққиз ойи мобайнида жамият негиздаги корхоналари томонидан ишлаб чиқаришда белгиланган прогноз параметрларининг бажарилишига эришилди. Чунончи, соҳа бўйича ишлаб чиқариш ҳажми 100,2 фоизни ташкил қилди. Истеъмолчиларга 35,1 млрд. кВт.соат ҳажмда электр энергияси етказилиб, иссиқлик энергияси 5,8 млн. Гкал ҳажмида узатилди. Махсулот ва хизматлар экспорти 100,3 фоизга бажарилиб, маҳаллий хомашё асосида махсулот ишлаб чиқаришга доир топшириқлар тўлиқ ижро этилди. Тармоқларга хизмат кўрсатиш, лойиҳа-қидирув ва қурилиш-монтаж ишлари фаол олиб борилди.

Инвестиция дастурига мувофиқ, жорий йилда «Ўзбекэнерго» АЖ фаолиятига доир 26 та йирик инвестициявий лойиҳадан 8 тасини ишга туширилиши кўзда тутилган бўлиб, иссиқлик энергетикаси соҳасида янги юқори самарадорли технологиялар

DUNYOGA NIGOH

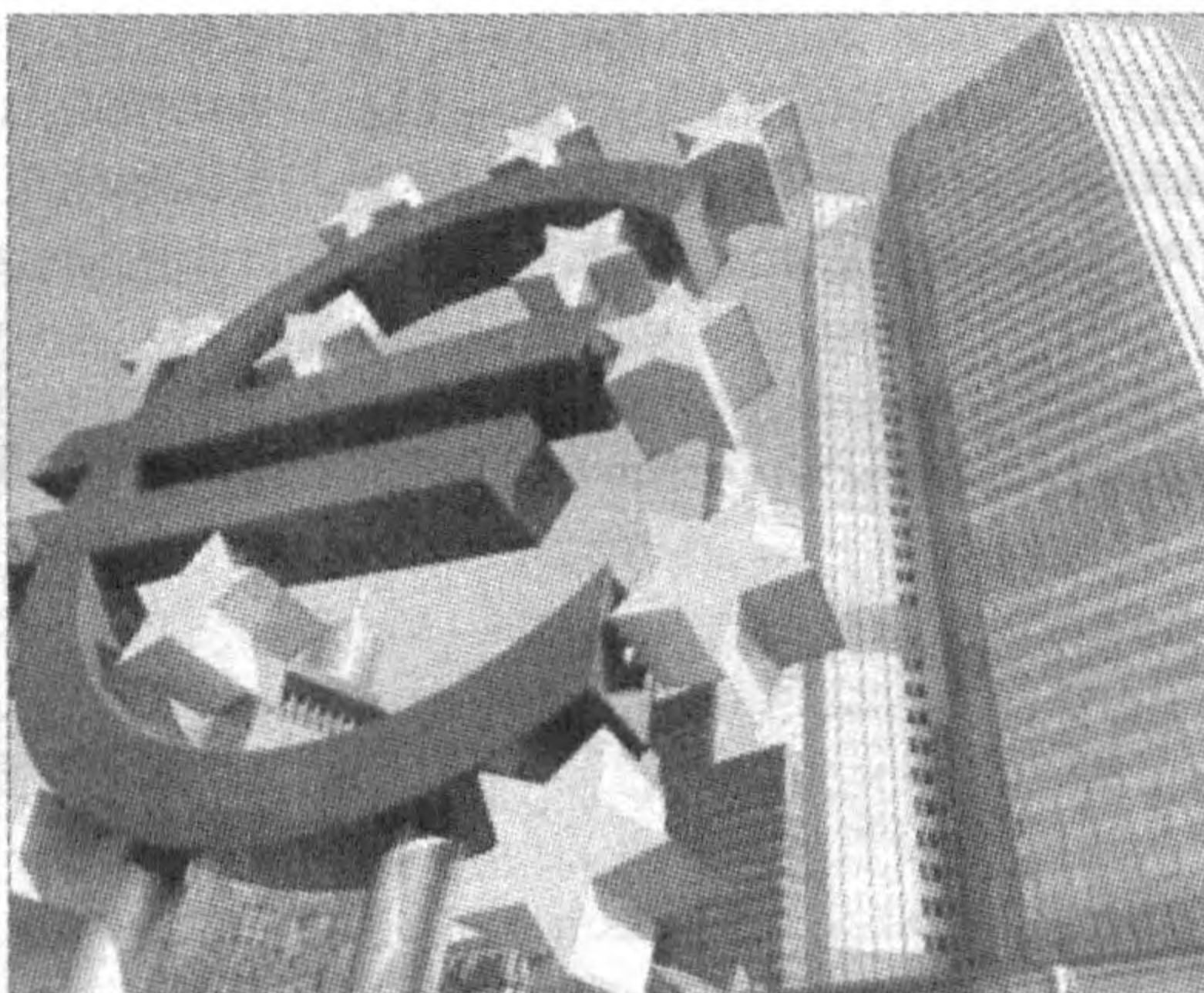
ЕМБ дастурини қайта кўриб чиқиши мумкин

ЕМБ иқтисодийни рағбатлантиришга оид дастур миқёсини декабрь ойида қайта кўриб чиқишни режалаштирмоқда. Муассаса раҳбари Марио Драги банк бошқарув кенгашининг мажлисидан кейин ўтказилган матбуот анжуманида қайд этишича, ЕМБ миқдорий юмшатиш дастурининг таркибий тузилмаси, ҳажми ва муддатига тузатиш киритиши мумкин, бироқ зарурат туғилган ҳолларда.

Сентябрь ойида Драги Европарламент депутатларига активлар харидига оид жорий дастурга тузатишлар киритилиш эҳтимолини маълум қилганди. Хусусан, зарурат туғилганда унинг ҳажмини ошириш ёки муҳлатини номуайян муддатга узайтириш кўзда тутилган эди.

Банкнинг миқдорий юмшатиш дастури еврохудоуд иқтисодиёти ва инфляция даражасини рағбатлантиришга хизмат қилиб, жорий йил март ойида ишга туширилганди ва 2016 йил сентябрь ойига қадар давом эттирилиши назарда тутилган. Бу мақсадда 1,1 трлн. евро миқдоридagi маблағ сарфланади.

Қайта кўриб чиқиш декабрга мўлжалланган бўлиб, бунинг боиси унга қадар ЕМБ макроиқтисодий башоратини тузиб олади. Муассаса инфляция ҳаракатини мақсад кўрсаткичларига, яъни 2 фоизга туширишнинг уддасидан чиқа олмаган тақдирда, миқдорий юмшатиш дастурини узайтиришни белгилаб олган.

«Moody's» Австриянинг кредит рейтингини ўзгартирди

«Moody's» халқаро рейтинг агентлиги Австриянинг кредит рейтингини «барқарор»дан «салбий»га туширди, яъни «AAA/P-1» даражасини белгилади.

Австрия – Еврохудоуд таркибидаги энг ишончли омонатчи суверен давлатлардан бири саналади. Ундан ташқари агентлик иттифоқ таркибидаги олти мамлакатнинг кредит рейтингини юқори даражада баҳолаган.

«Fitch» агентлиги йил бошида юқори кредит рейтингига эга ЕИ мамлакатларининг еттиталиги сафидан Австрияни чиқариб юборганди.

– «Moody's»нинг эътирофи ўзгаришнинг асосий сабаби Австриянинг иқтисодий ўсиш суръати ўрта муддатли истиқболда пасайиши башорат қилингани билан боғлиқ, – дейилади агентлик матбуот хабарномасида. – Бундай пасайиш жорий ўн йилликнинг сўнгига қадар Австрия давлат қарзини етарли даражада

қисқартиришига шубҳа уйғотади.

Шунингдек, таъкидланадики, Австриянинг реал ЯИМ ҳажми 2012 йилдан базўр ўсиб келмоқда. Бу қисман ички ва ташқи талабнинг пасайиши, шу билан бирга, Австриянинг иқтисодий салоҳиятини чегараловчи таклифлар омилларини акс эттирмоқда.

– 2015-2016 йиллар учун татбиқ этилаётган солиқ ислохоти натижа-сида шахсий истеъмол даражаси қайта тикланиши иқтисодий ўсиш суръати келгуси йилда босқичма-босқич юксалиб боришига ишора берувчи айрим белгилар кузатилаётган айни вақтда Австриянинг ўсиш салоҳияти инқирозга қадар эришилган натижага нисбатан пастлигича қолмоқда, – дейилади агентлик хабарномасида.

Қисқа ва узок муддатли истиқболда ички инвестицион муҳит, эҳтимол, мўътадил бўлиб қолиши кутилмоқда. Австриянинг рейтинги «AAA/P-1» даражада эканлиги тасдиқланиши, аввало мамлакатнинг иқтисодиёти кучли эканлигини ва силсилаларга нисбатан таъсирчанлиги чекланганини англатади, дейилади баённомада.

Виртуал валюталар учун имтиёз

Европа Ииттифоқи судининг қарорига кўра, биткоинлар ва бошқа виртуал валюталарни айирбошлаш солиқ тўлашдан озод этилади. Суднинг фикрича, виртуал пуллар анъанавий пул маблағлари билан тенг кучга эга бўлиши лозим.

Бундай қарорга Швецияда виртуал маблағлар учун солиқ имтиёзлари қўлланилишига оид юзага келган баҳс-мунозарадан сўнг келинди.

Аввалроқ АҚШда товар фьючерслари савдосига оид комиссия биткоин ва бошқа виртуал валюталарга нефть ва бугдой маҳсулотлари каби биржа маҳсулоти мақомини берган эди. Ўз навбатида, «Bank of America» АҚШнинг патент ва товар белгилари Бюросига криптовалюта технологиясига тегишли ўз шахсий тизимини рўйхатдан ўтказишга оид аризасини топширган эди.

«HSBC», «Deutsche Bank», «Citi», «Morgan Stanley», «Commerzbank», «Societe Generale», «Goldman Sachs», «JP Morgan», «Credit Suisse» ва «Barclays» сингари жаҳоннинг йирик банклари

биткоин технологиясини тадқиқ этиш лойиҳасини амалда қўллаётган бўлиб, бунинг учун бир неча млн. АҚШ долларини сарфлашмоқда.

Шунингдек, Европадаги банклар ҳам валютанинг янги туридан фойдаланишда фаолдир. Эстониянинг «LHV Bank»и биткоинларда валюта айирбошлаш ва молиявий хизматларни кўрсатиш платформасини ташкил этишни мўлжалламоқда. Даниянинг криптовалюта биржаси эса махсус «NanoCard» дебет картасини жорий этди.

Маълумот тариқасида эслатиб қўймоқчимиз, биткоинларга 2009 йилда асос солинган бўлиб, турли криптографик ҳимоя белгилари қўлланилган рақамли валютани ўзида ифода этади.

Юан нуфузи ошмоқда

Халқаро валюта фонди (ХВФ) Хитойнинг валюта бирлиги юанни ўзининг захира валюталари корзинаси таркибига киритишга тайёрлигини маълум қилган.

Ташкилотларнинг директорлар кенгашига тавсиялар тариқасида фонд мутахассислари томонидан тайёрланган ҳисоботда «юанни корзина таркибига киритишга оид ижобий хулоса» ҳам мавжуд.

– Техник жиҳатдан барчаси режага биноан кетмоқда, шунингдек, сиёсий жиҳатдан қаршиликларга деярли учрамади. Ҳисоботда қайд этилган мутахассислар фикри жэньминьби (юаннинг расмий номи)ни корзина сафига киритишга мўйиллик мавжудлигини аниқлатмоқда, бироқ сўнгги қарорни директорлар кенгаши қабул қилади, – дейди ташкилотнинг мутахассисларидан бири.

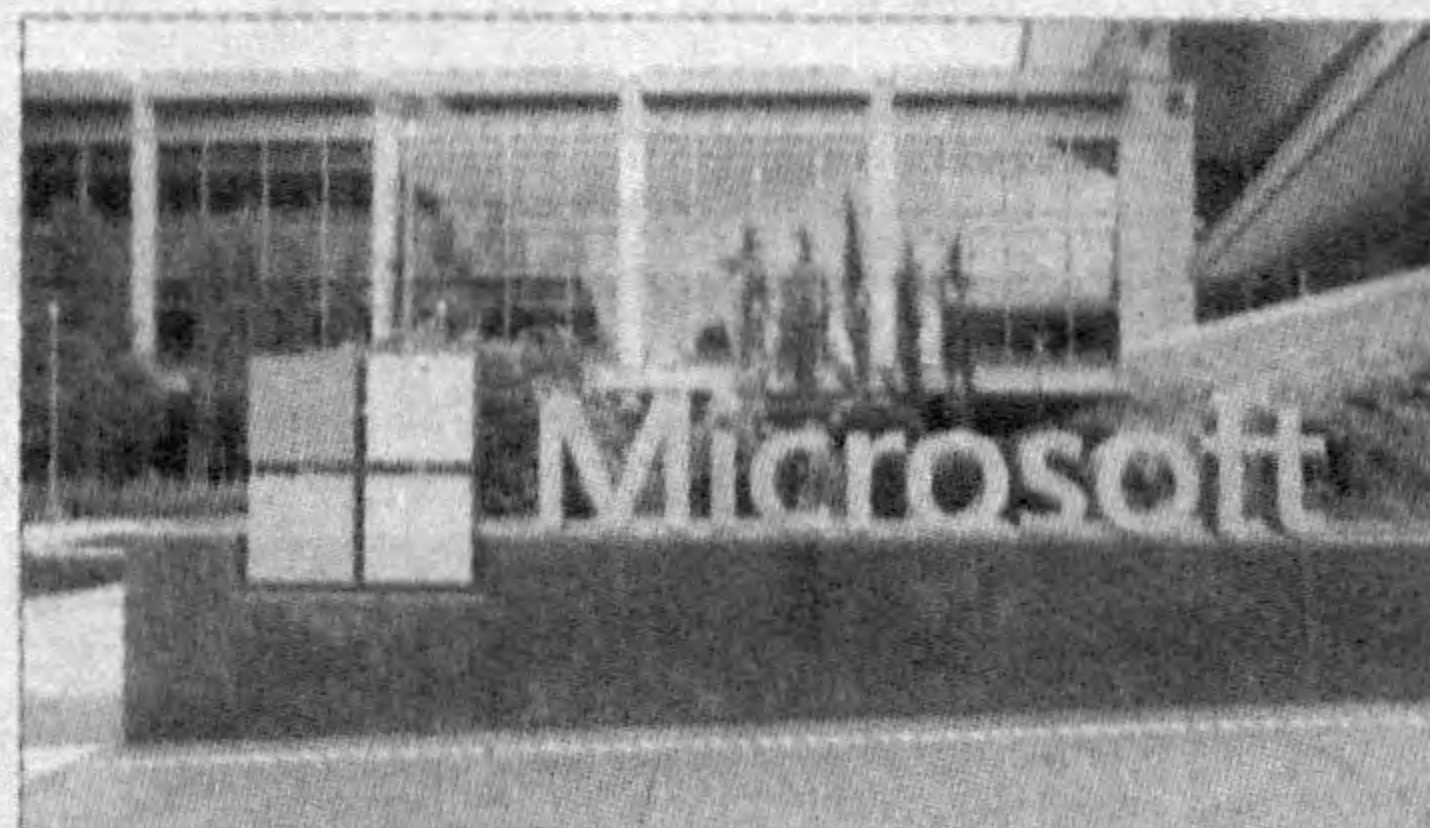
Айни пайтда ХВФда етакчи овозга эга америкаликлар ушбу ташаббусга нисбатан скептик муносабатда бўлишмоқда. Директорлар кенгаши ноябрь ойида бўлиб ўтадиган мажлисда ҳисоботни қўллаб-қувватлаган тақдирда юан корзина таркибига бир йилдан сўнг – 2016 йил октябрдагина киритилади. Ташкилот август ойида жорий корзинанинг фаолият муддатини тўққиз ойга узайтирган эди: 2015 йил 31 декабрдан 2016 йил 30 сентябрга қадар бўлган муддатни ташкил этди. Белгиланган тартибга биноан, ХВФ корзиналардаги валюталар ўрнини ҳар беш йилда қайта кўриб чиқади.

Аввалроқ ташкилот вакиллари таъкидлашича, юаннинг халқаро даражадаги эътирофи муайян бозор талабларига жавоб бериши лозим, бунинг учун эса, Хитойдан бир қатор шартларни бажариш талаб этилади.

«Microsoft» шахсий тўлов тизимини ишга туширади

The Verge ва Re/code томонидан ўтказилган қўшма интервьюда «Microsoft»нинг корпоратив вице-президенти Джо Бельфиореннинг қайд этишича, компания «Windows» учун шахсий тўлов тизимини ишга туширишни режалаштирмоқда.

Бугунги кунда мобиль тўловлар тармоғи рақобатбардош саналиб, «Apple»да «Apple Pay», «Google»да «Android Pay», «Samsung»да «Samsung Pay» тўлов тизими мавжуд. Шунингдек, «LG Грау»дан фойдаланишни мўлжаллаётган бўлса, «Microsoft» ҳам

рақибларидан ортда қолмасликни ният қилган. Сухбат чоғида Джо Бельфиоре корпорация «Windows» платформаси асосида шахсий тўлов тизимини ишга туширишни режалаштираётганини расман маълум қилди.

Бундан ташқари, Бельфиоре «Windows» 10 нинг муқобил «Windows Hello» дастуридан, яъни хавфсизлик тизимида юзни таниш технологиясидан фойдаланишига ишора қилди.

– Фикримча, энг катта муаммо тўловнинг усули ёки исталган жойдан амалга оширишнинг имконияти кенг эмаслигида. Бу глобал аҳамиятга эга муаммо ҳисобланмоқда, – деди у.

Пластик карта фойдаланувчилари учун яна бир қулайлик

«Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик-тижорат банки Молия вазирлиги ҳузуридаги Бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси билан ҳамкорликда «Пенсия» дастурий мажмуаси доирасида электрон маълумот алмашув тизимини синовдан ўтказиб, амалиётга татбиқ этди.

Бунда банкнинг Интеграллашган автоматлаштирилган банк тизими (ИАБС) дастурида «Пенсия» дастурий мажмуасидан юборилган «электрон қайднома»ларни қабул қилиш ва қайта ишлаш автоматлаштирилди.

Ушбу тизим орқали пластик карталар ҳисобварақларига ўтказиладиган пенсия ва ижтимоий нафақалар шифрланган файл шаклида банкка юборилади ва у банк ходими аралашувисиз автомат равишда қайта ишланади. Бу пенсия ва ижтимоий нафақаларни энг қисқа муддатларда пластик карталар ҳисобварақларига ўтказилишини таъминлаш билан биргаликда, уларни ўтказиш жараёнида хатоликларга йўл қўйилишининг олдини олади.

ган терминаллар сони 8 727 тани ташкил этди. Ушбу савдо ва хизмат кўрсатиш объектларига ўрнатилган терминаллар орқали 2015 йилнинг ўтган даври давомида 1,2 трлн. сўмлик транзакциялар амалга оширилди.

Тўққиз ой мобайнида банк томонидан мижозларга 80 мингта пластик карта ва 1450 дона терминал етказиб берилди. Банкнинг мазкур тизимини янада кенгайтиришга қаратилган режасига мувофиқ, жорий йил охиригача жойлардаги мижозлар, савдо ва хизмат кўрсатиш нуқталари ҳамда муассасанинг тегишли шохобчаларини 250 минг дона пластик карта, 2 500 дона терминал, 100 дона инфокиоск ва бан-

Ягона дарча — имкониятлар маркази

Миллий матбуот марказида Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамда Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси ҳамкорлигида ташкил этилган анжуман ана шундай номланди.

Унда оммавий ахборот воситалари вакиллари Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 28 сентябрдаги «Тадбиркорлик субъектларига «ягона дарча» тамойили бўйича давлат хизматлари кўрсатиш тартибини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2412-сонли Қарорида белгиланган вазифалар юзасидан мутасадди ташкилотлар томонидан амалга оширилган чора-тадбирлар мазмунини ва қўлами билан таништирилди.

Маълумки, Президентимизнинг шу йил 15 майдаги «Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида мувофиқ, 2016 йилнинг 1 январидан бошлаб туман (шаҳар) ҳокимликлари ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекциялари негизда тадбиркорлик субъектларига «ягона дарча» тамойили бўйича давлат хизматлари кўрсатиш ягона марказлари ташкил қилинади.

— Режага кўра, мазкур марказлар ҳозирда мавжуд бўлган шаҳар, туман ҳокимликлари ҳузуридаги 194 та тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекциялари асосида яратилади, — дейди **БМТ Тараққиёт дастури**нинг «Ўзбекистон бизнес форуми» III босқич лойиҳаси раҳбари **Баҳодир Беков**. — Ҳозирда тадбиркорлар

муружаатлари тез ва сифатли ижро этилишини таъминлаш мақсадида «ягона дарча» марказларини зарур ахборот-коммуникация технологиялари билан таъминлаш, мутахассислар тажрибасини ошириш юзасидан тайёргарлик ишлари амалга оширилмоқда. Хусусан, марказларни юқори тезликда ишловчи интернет тармоғи ҳамда бепул фойдаланиш асосида давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг идоралараро электрон ҳамкорлик тизимига улаш устида иш олиб борилмоқда.

Кўрсатиладиган хизматлар сони босқичма-босқич амалга оширилиши кўзда тутилган. Биринчи босқичда тадбиркорлик субъектларини муҳандислик-коммуникация тизимига тайёр ҳолда улаш, бино ва иншоотнинг ташқи кўринишини ўзгартиришни келишиш, объектни қайта ихтисослаштириш ва реконструкция қилиш, қурилиш-монтаж ишлари, турар жойларни нотурар жой тоифасига ўтказишга рухсат бериш сингар 16 давлат хизматини жорий этиш белгиланган. Кейинчалик ушбу хизматлар доираси кенгайтирилиб борилади.

Ширин БАЙСЕНОВА.

Ёшлар учун «Бизнес автобус»

Пойтахтимиздаги ўрта махсус касб-ҳунар таълими муассасаларида «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Тошкент шаҳар кенгаши томонидан тижорат банклари билан ҳамкорликда «Бизнес автобус» лойиҳаси ўтказилди.

Мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш, аynиқса, ёш тадбиркорларнинг бизнес лойиҳаларини молиялаштириш борасида салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг 2014 йил 6 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори бу борадаги ишлар самарадорлигини

оширишда дастуриламал бўлиб хизмат қилаётир.

Мазкур лойиҳадан мақсад йигит-қизларни тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш, ёшлар учун янги иш ўринлари яратиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, мамлакатимиз иқтисодиёти юқори ўсиш суръатларининг барқарорлигини таъминлашга ҳисса қўшишдан иборат.

Лойиҳага тадбиркорликка қизиқиши бўлган жами

850 йигит-қиз жалб қилинди. Тадбир давомида «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати томонидан ўтказиб келинаётган «Менинг бизнес ғоям» ва «Ёш тадбиркор — юртга мададкор» лойиҳаларининг тарғиботи юзасидан фикр алмашилди. Тижорат банкларининг кредит сиёсати оид семинар ташкил этилди. Унда мутахассислар ёшларга тадбиркорлик фаолиятига оид қонунлар, бизнес-режа тузиш ва уни амалга оширишда банк кредитларидан фойдаланиш каби масалалар юзасидан тушунча ва тавсиялар берди.

ЎЗА материали асосида.

Таъкидлаш жоизки, «Қишлоқ қурилиш банк» АТБ томонидан Давлатимиз раҳбарининг 2010 йил 19 апрелдаги «Банк пластик карточкаларидан фойдаланган ҳолда ҳисоб-китоб тизимини ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 1325-сонли Қарори ижросини таъминлаш мақсадида қатор чора-тадбирлар олиб борилмоқда. Хусусан, муомаладаги банк пластик карталарининг умумий сони жорий йилнинг ўтган 9 ойлик натижаларига кўра, 430 мингдан ошди. Банк хизмати, савдо ва пуллик хизмат кўрсатиш объектларида ўрнатил-

комат билан таъминлаш режалаштирилган.

Бугунги кунда «Қишлоқ қурилиш банк»нинг «UZKART-EMV» тўлов тизимидаги фаолиятини янада такомиллаштириш, терминаллар тармоғини кенгайтириш, «on-line» режимда ишловчи «Smart-vista» карталари муомалага киритилишини жадаллаштириш, улар орқали хизмат кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида доимий иш олиб борилмоқда. Натижада мижозлар ўртасида «SMS-banking», «Internet-banking» каби хизматлар фойдаланувчилари сони ортмоқда.

Наргиз АХМЕДОВА.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

«Norma» МЧЖ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

БОШ МУҲАРРИР

Акмал НАЗАРОВ

Нашр учун масъул

Анвар АСРОРОВ

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

Газета «Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖнинг
компьютер базасида
саҳифаланди

АХБОРОТ КЎМАГИ

ЎЗА, «Туркистон-пресс» НАА

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

100084, Тошкент ш.,

Ғ. Мавлонов кўчаси,

12-уй, 3-кават.

e-mail: info@banknews.uz

www.banknews.uz

Реклама ва эълонлар учун
234-43-18

телефони орқали муружаат қилинг.

Юридик шахслар учун нашр индекси — 102.

Жисмоний шахслар учун нашр индекси — 377.

Тахририятнинг фақат ёзма розилиги билан «Банк ахборотномаси»да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат берилади.

Қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтанинг пайшанба куни чоп этилади.

Буюртма № 120

Адади: 6097 нусха.

Нарх шартнома асосида.

Газета А3 ҳажмда, 3 шартли босма табакда

чоп этилди.

Босишга рухсат этилди: 28.10.2015 й., 9.00.